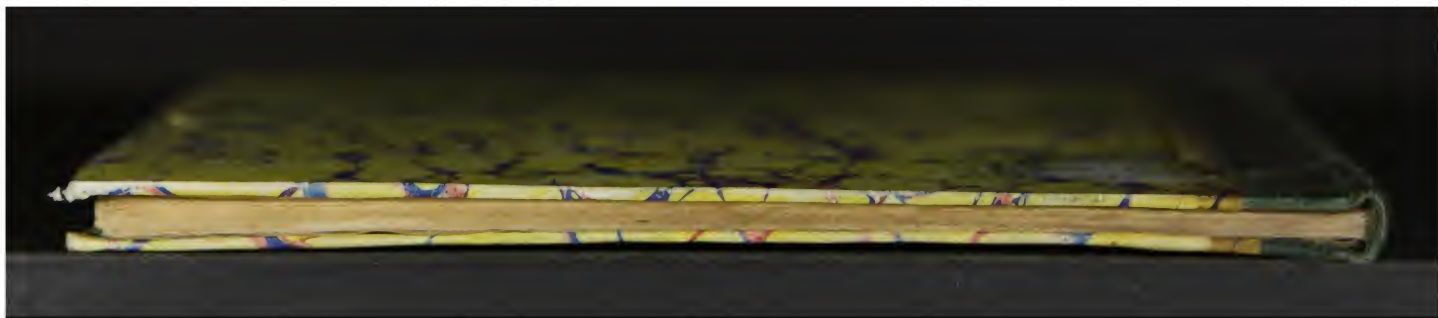
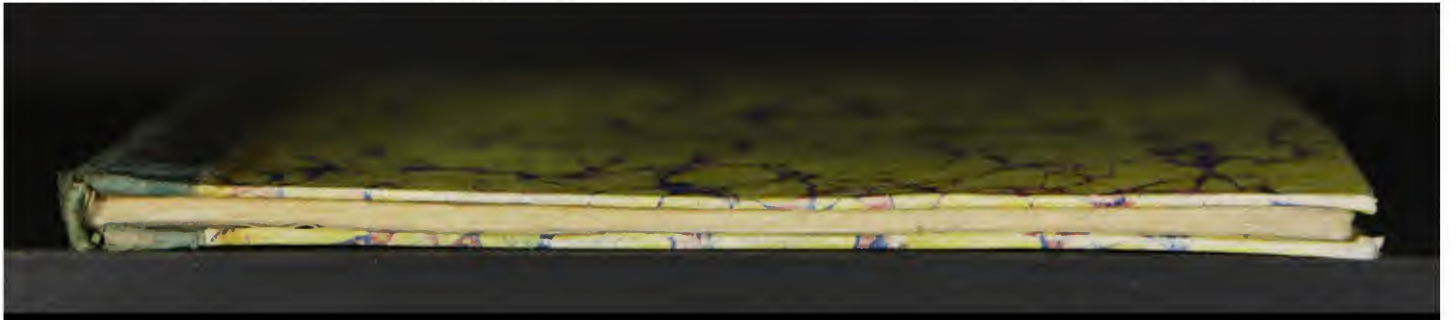

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. Cust. A.9

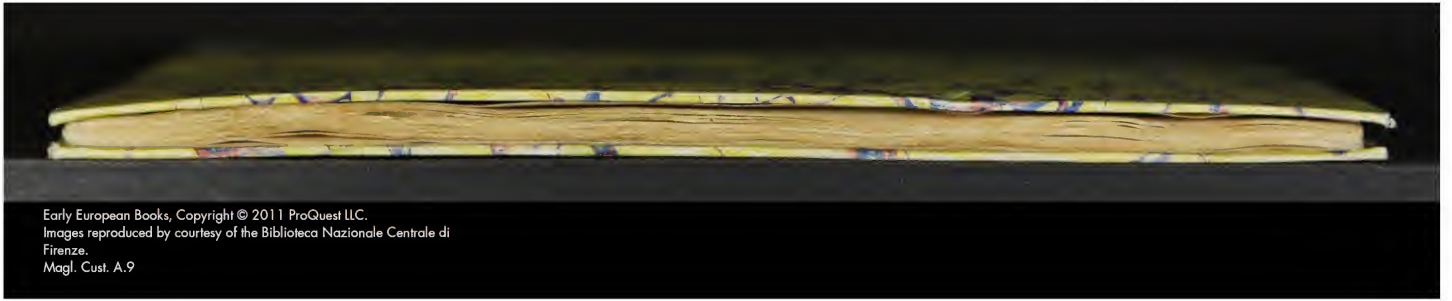

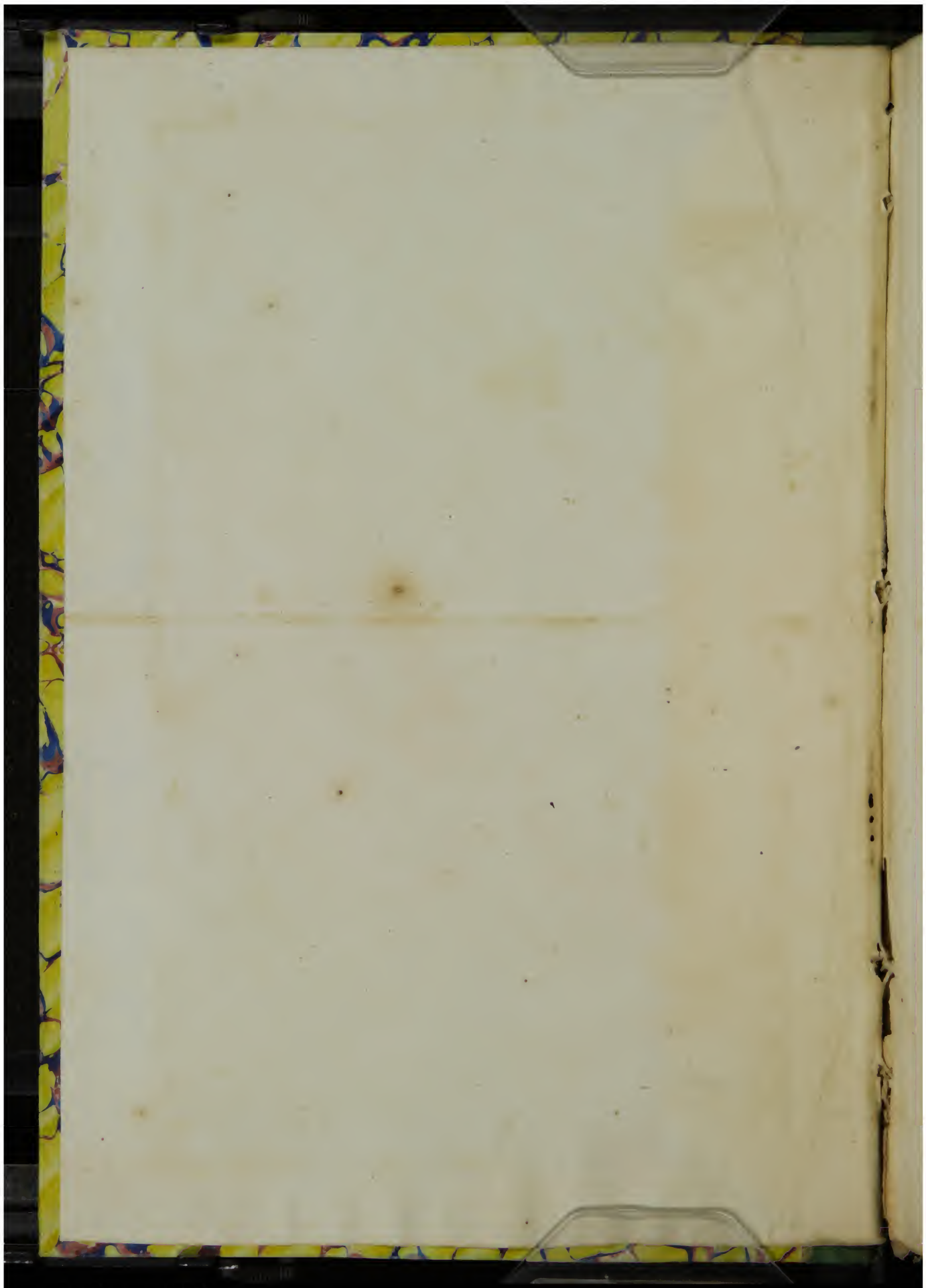
Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. Cust. A.9

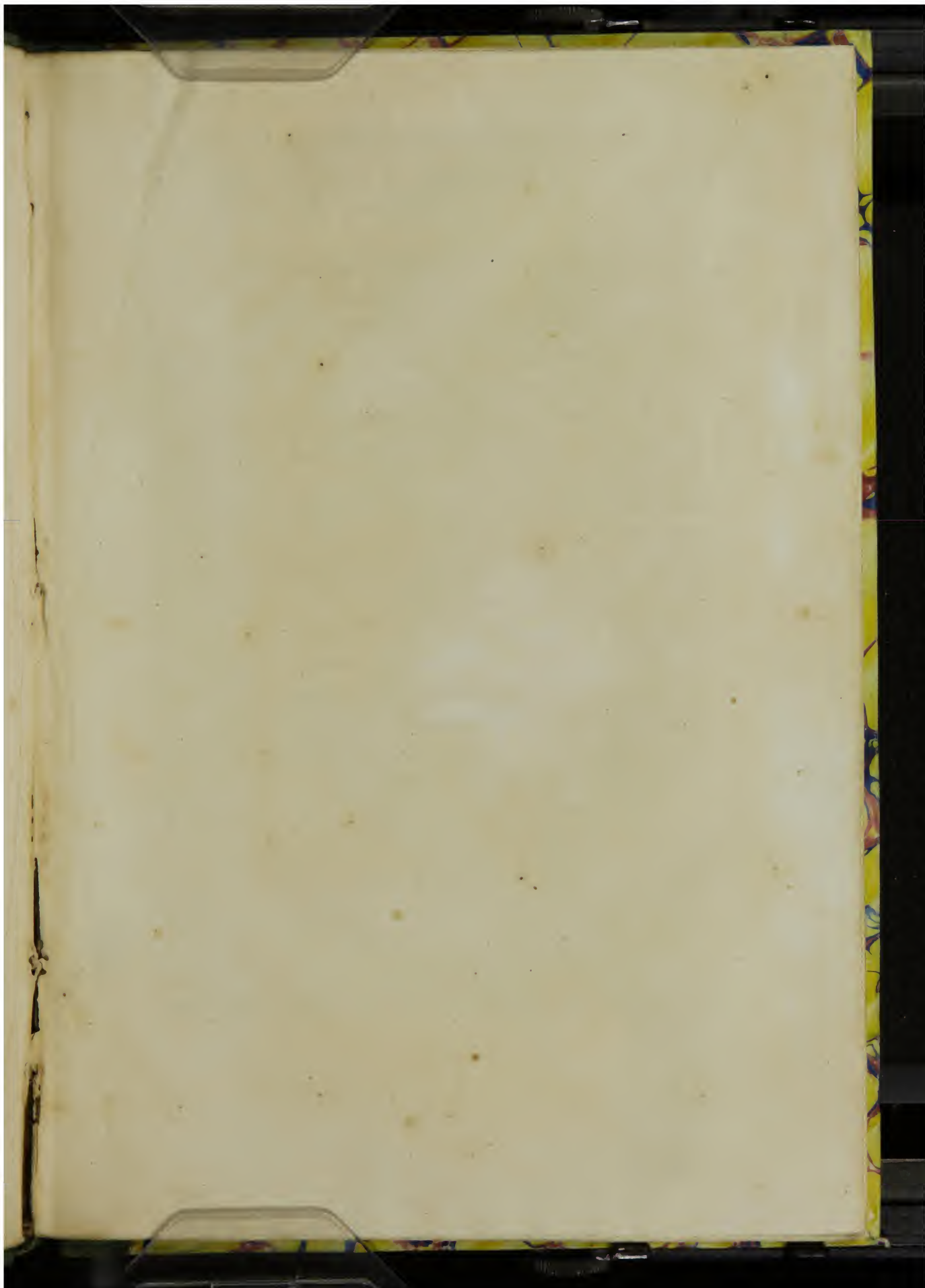

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. Cust. A.9

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. Cust. A.9

Tractatus pulcherrimus Eneae Siluii.
Siue Pii Papae. II. de curialium miseria feliciter Incipit.

Eneas Siluius Picolomineus. Salutē plurimam dicit dño Iohanni Aich pspicaci et claro iuriscōsulto. Stultos esse qui regibus seruiūt/vitāq; tum infelicē/tum miserrimā ducere Curiales/vereor ne q; me arguāt/mihiq; maledicāt: si hac ep̄la/quā tibi sum scripturus ostēdero. nec n deerūt/q; me principibus deferāt/et hostē reddere curēt. qm videar hoīes/ab eoz obsequis arcere. nā q; post hac ingent illi/Regū atria frequētabūt/si se futuros illic miseros intellexerūt. at ego nō id ago/ vt principibus derogem/sed illos potius magnis leuo molestiis. Instant assidue q̄ plurimi/z nobiles et magni viri: q; regū aures obtundūt: dū in Curia p̄ci- bus recepī postulāt. q; cū neq̄ant. reges/aut vtiliter recipe: aut hōeste repellere. in magnāq; ppter ea sint āxietate/grā mihi nō odiū hīi debebūt/si quē ex his mōuero. Curie regis vt suapte renūtiēt/nec timorē ē: meis scriptis id fieri/vt regū aule deferā- tur. Erit. n. sp̄ stultoz numerus infitus/q; vitā be- atam/apud reges solūmodo iudicēt inueniri. S; ca- ue dicūt alii/ne diuinis aduersere p̄ceptis/dū regū suades euitari seruicia. cū Petrus ap̄l̄oz princeps z caput eccl̄ie subiecti estote dicat oī creature hūa- ne ppter deū/siue regi q̄si p̄cellenti: siue ducib9/q̄si ab eo missis. Absit aut a me scelus hoc/vt apostolo

contradicā: vel regibus dicā nō eē pendū: cū z veri-
tas in euāgelio/reddi q̄ sunt cesaris cesari iusserit: z
q̄ dei sunt deo. cūq̄ ad romanos Paulus doctor gē-
tiū dicat. Oīs aīa ptātibus sublimiorib⁹ subdita sit:
nō ē. n. ptās nisi a deo. Clamo z ego obedite princi-
pibus vris/oēs populi. Subicite vos sublimioribus
ptātibus/oēs gentes/Sed mēineritis/qa Petrus ppr
deū/vt subiciamī/iubet: non ppter opes/potētias/vp
honores. at ista non sunt gria meis scriptis/Si cū p-
pheta dixerim/nolite cfidere in principibus in fili-
is hoīm/in qbus nō ē salus. Preterea q̄plures obie-
ctōes alias/qbus te responsorē cōstituo/si q̄ sint/q̄ ve-
lint me amplius ipugnare:Ego ad rem ipam veniā:
si prius qd hoc me disputare cōpulerit/paucis absol-
uero. Genitor meus Siluius/q̄ mortuo p̄e postū
natus: paternūq̄ nomē tulit/adolescētie sue florem
apud antiquū ducē mediolanēsem/h⁹ Philippi du-
cis p̄em peregit. affectusq̄ tandē curie tediis: do-
mū rediit/vxorem duxit/filios genuit/z vsq̄ in hāc
diem/vitā getā/laudatāq̄ degit. Is cū ad se duos senē-
les iuuenes/ad mōn nobiles accessissent/z an regi ser-
uire cōduceret p̄cūctati fuissent. Sic r̄ndit/menip̄sus
cū adolescēs apud Homerū/Hesiodūq̄ diuersa deo-
rū scelera legisset/ea licita esse/atq̄ honesta crede-
bat. nam qd dii faciāt/q̄s nō arbitret̄ honestū. Hic
vir postea fcūs/cū illa tanq̄ turpia p̄hiberi legibus
aiaduerneret/incert⁹ ai/phōs adiit/sciscitaturus ab
eis/qnā eēt optia vita/sz neq̄ p̄hi satisfacerūt/cū in-
ter se dissentirēt/z alii voluptatē/alii vacuitatē do-

Menippus

Vita Optima.

loris/virtutē alii. qdaz vero ai/corporisq; z forrūg
bōa/si iūcta vitā dicerēt/p̄bare btām. Incertior i-
gr̄ ille/m̄toq; antea. vt verbis vtar Terētii cōsulē
mortuos decreuit/z ad iferos penetrauit/ac ex tibi-
refia/q; z ipe vates diuinatorq; fuit/vbi vitā btā ef-
fet p̄giuit/cui cū vates diu r̄ndere negasset/in aurs
tandē insufurrās/apud priuatos inqt optiāz vitā hō
ē felicitatē inuenies. Gyges q; Lydoz rex/q; se p-
ceteris fortūatissimū r̄putabat/Appollinē cōsuluit/
qs suo tpe felix eēt/cōtēpsit oraculū regias opes/et
appat/atq; Aglaū quēdaz arcadē/modici ruris cul-
torē/q; metas agelli sui cupiditate nunq; excesserat:
felice esse r̄ndit. Vos igr̄ o iuues/si q; mō viuatis op-
tie q̄ritis/miē reges adibitis: nā cū ip̄ felicitatē ex-
ptes sint/felices q; sibi dicati sūt/nullo pacto p̄nt ef-
ficere. q̄ppe q; p̄cipibus fuiētes/nihil sibi liber-
tatis relinquūt: vt ea cōseq; possint: qbus potiti mul-
to sint q̄ ātea m̄iores. Virtutes. n. o iuues felicia-
vite sunt effectrices: q̄ a principū domiciliis exclu-
si qn casu aut errore limē ingrediūteuestigio co-
gūt. fugere: p̄territe sinistris morib⁹: qbus in altis
palatiis viuūt. q; si tps differēdi dare mōstrarē vo-
bis/oēs hōies stultos eē/q; vitā hntes aliā/in q; possit
hōeste cōsari: in curiis p̄cipū se p̄cipitāt: S; abē oci-
um. Iō vos tm̄ moneo/vt agrū hūc/histriōes/z adu-
latores/z alios nebulōes metere sinatis: q; nigrū in cā-
dida btūt: null⁹ ē. n. viris bōis/apud p̄cipes locus:
nulla emolumēta laborz. z vt Iuuealis verba r̄suāz:
M̄ior ē bodie res/heri q; fuit/hec ead cras detrah;

Gyges

Aglaū

Virtutes

exiguus aliqd. Sic Siluius genitor/ illi vero ab infa-
no pposito ruocati/ dōt manere/ z sibi/ z multis viueſ
decreuerūt/ At pſna vox/ minus in filio/ q̄ in extra-
neis potuit. nec. n. me pſ ab obſeqiis curie valuit
auocare. q̄uis ſepe multi/ ne me p9 pſcipū veſaniaſ
ire pditū admōuerit. S3 exptus ſum/ qđ priuſ n̄ cre-
didi/ verāq̄ pſis ſniaz inuēio. q̄ libet me nūc ī hac
epſa diſſertare/ grauiq̄ tuo iudicio remittere cūcta:
nā z tu ānis cōpſibus inter aulicos cāes latrauiſti.
Vidi te apud Albertū cēſarē honorato in loco. et
cū te primū noui/ orator ſu9 in Baſiliēſi cōſilio bñdic-
tōez ſibi ex patrū cetū petebaſ/ cū is regni vngarie
diadema/ mortuo ſocero ſuo Sigismūdo cēſare ſuſce-
piſſz/ atq̄ poſtq̄ is q̄q̄ vita fūctus ē. n. n. triēnio to-
ipauit/ ad nepotē e9 Albertū aſtrie ducē te ctuli-
ſti/ c9 es adhuc cōſiliarius. quā rē n̄ ſum neſcius/ apud
ignaros re7 me9 ſnī9 plurimū detrabere. q̄s. n. in
felicitate viuere curiales crediderit/ cū tu q̄ vir ha-
beris bōus/ z ſapiēs/ ſolutus ſemel curie vīcuſ/ ite7
te vīcieris. ſ3 ſu3 e9 q̄q̄ in eab q̄ tu es cā/ q̄ ānis iam
xv. curiale fuitutē fuiui/ z nūc eccliaſticos/ nūc ſecu-
lares ſecut9 ſū pſcipes. z q̄uis nōnūq̄ euāſerī/ mox
tñ in vīcula meapte rēdi/ Itaq̄ poſſz aliq̄s opīari/ vt
ſol9/ vſ cū paucis curie voluptatibus fruār/ idcirco
me mores curie corā aliis deteſtari. Sic apđ medio-
lanū/ q̄ Bernardio pđicatori tract9 vſurarios accu-
ſabat/ vt pſhibitis ab his reliq̄s ſol9 ipe feneraret/ ſ3
lōge aſr ē. n. n. q̄ placeat mihi curia/ iō verſor ī cu-
ria/ ſ ne leuitat9 accuſer/ q̄ gñs vite rēceptū neſciuerī

ſumarius

p[er]seq[ue]nt[ur]. Idem z te arbitror retinere. accidit. n[on]. nobis /
sic z coniugatis S[un]t. n[on]. admod[um] multi/q[ui] viuēte cōiuge /
m[ar]itoniū dānant/z vxoris obitū cupiūt: libertatis a-
more/sp[eci]es illius ad corinthios Pauli m[an]dati mēierūt /
Solutus es ab vxore/noli q[ue]rere vxorē/At hi postq[ui] /
libertatē sunt assecuti/mox alterā ducūt cōiugē: vt /
vix qdā exegas defūctę valeāt expectare. Sic. n[on]. ē /
hoīm cacetes/vt vitā quā viuūt/diuq[ue] vixerūt/et si /
malā sciūt/mutār tñ aut neq[ui]ant/aut nesciāt. hīc ora-
tius ad eos q[ui] suā vitā dānantes alienā laudāt. Iā fa-
ciā qd vultis inq[ui]teris tu q[ui] mō miles mercator/tu o-
sultus mō rustic[us]/hīc vos/hīc mutatis discedite p[er]ti-
b[us] eia qd statim volūt P[ri]ma sunt mī Iohānes q[ui] nos /
cogūt pseuerare. s[ed] nulla ē rō/prior q[ui] ābitio/q[ui] tanq[ui] } *Ambrosio*
em[en]sa caritatis oīa fert onera/q[ui]s grauiss[im]a/vt ho-
norib[us] s[eculi]/ac popularibus laudibus effera[re]t[ur] si
hūiles eēm[us] z aīa[re] pot[er]it[ur] lucrari/q[ui] vanā vēneri gl[ori]a[re]
studerem[us]/haud m[er]iti p[ro]f[ec]tō in hęc tedia se se recipe-
rēt. ad eos igr[ati] q[ui] p[ro]pterea seq[ue]ntes reges volūt/qa p[er]latos
z doctos i[n] curiis eē aspiciūt/Saluatoris n[ost]ri Iesu vo-
cē obiciā/Sup[er] cathedrā moysi sederūt scribe z phari-
sei q[ui] dicūt facite/s[ecundu]m opa eor[um]. nolite facere. nō igr[ati]
qd insignes viri/ac m[ag]i[st]ri inte faciūt/s[ed] qd facere de-
bēt imitari o[st]endat prius seip[su]m/q[ui] se dicat vult
regibus/an tollerare labores/famē p[er]peti/sit[ur] suffer-
re/tumeliasq[ue] valeat sustinere. Deīn p[ro]spiciat diligē-
ter/vt ex curia o[st]eq[ue] possit/qd suus desiderat aī[re].
mibi z āgustie ap[ud] p[ri]ncipes ifite/intollerabiles eē
vident[ur]. z que hōies optāt/illic nullatenus inueniri.

13
e

q̄ fit vt nam p̄ris sn̄iaz arbitrer̄ q̄ nūc trāsigē9.

r Epetenda ē igit̄ p̄na vox . qd̄ ille stultos
esse autumat singulos/q̄ nō coacte p̄ncipi-
bus seruiūt. Clara vox/dura tñ fortasse

Stultus

nōnullis videt̄. Sed audiāt q̄ pacto p̄beāt. Stulti quo
ad p̄positū n̄m/tribus mōis dicunt̄ hoīes. Stult⁹ ē
q̄ q̄ritat/qd̄ neq̄t inuenire. Stultus 2 q̄ q̄rit qd̄ noc⁹
inuētum. Stultus q̄q̄/z ille ē/q̄ f̄ie p̄posito/ad quem
tēdit/cū plures habeat calles/deteriorē deligit/z p̄-
culosiorē. vt si Romā petiturus/cū duē sibi pateāt
vig/altera breuis/atq̄ secura/Altera lōgior/plēa la-
trōib⁹/pgere vltimā velit. Curiales igit̄/hōies/aut
primā stulticiā incidūt/aut alterā/aut tēciā. aut .n.
qd̄ asseq̄ neq̄unt inuestigāt. aut qd̄ inuentū detrim-
to sit q̄rūt. aut semitā peiorē deligūt. q̄s res meli⁹
lōge/agnoscemus/si que sint curialiū desideria/z q̄s
sibi cōstituāt fines p̄uiderimus. Mihi vident̄ oēs/q̄
regū/vel principū latera stipāt/aut honores q̄rere:
famāq̄ seculi/aut potentiā/aut diuitias/aut volup-
tates. nec inficias eo/nōnullos eē/q̄ se apud p̄ncipes
lucrari aīas arbitrent̄. vt meritū tāto mai⁹ nāciscāz.
q̄nto cū maiore piculo militauerint. De his igit̄ qn-
q̄ generibus hōim/dicendū ē nobis. q̄s tñ distare/vt
sapiētes sint oñdemus/vt facile quis eosdē deliros.
amētes/insanos/ac stultissimos q̄at agnoscere. Pri⁹
tñ q̄ hoc aggrediar/oēs oratos volo/ne me quēpiāz
principū carpe censeat/aut quis pacto Serenissimo
Diuoq̄ principi meo Frederico cesari detrabere.
nam et si dicturus inter disputand⁹ fuerim/viciosos

principes esse/et libidinū/ac stulticie suos/nō tñ id
oībus ascripseri/nec.n.me latet inuēiri nōnullos
tutū/ac santimōie cultores/q a pīcipatu vicia diui-
no qdaz munerē sepent. quēadmodū bōi/apud gētiles
pīcipes/Augustus/Vespasianus/Titus/Traianus.
Pius sunt habitū. z apud xpīanos Cōstantinus/Ar-
cadius. Honorius/Theodoxius/Carolus magnus /
z quē Bāberga venerat Hēricus stūs/in qbus si vī
pietate/vel māsuetudiez/vel pacis amorē/vel iustit-
tie zelū/vī religiōis affectū regis/Fredericū nrm /
nulla in re minorē inuenies. tñ abest/vt meis sibi
scriptis/vel detractū/vt eius laudes illustrare/z nō
sib⁹ qd possim/z oīoe soluta decreueri/nec me nūc
eī curia detineret/nisi sua me bōitas allexisset/Sed
me qnta sit curialiū infelicitas oīsu/z nō qd ipse/z
alii pauci/qs equos amauit Iupiter/sz qd cōiter pī-
cīps agāt referri oportuit: q si oīa q inferius mala
recēsent/in nri pīcīpis inueniri curia dixerī. apte
mētīar/nec minus mētīar. si nihil illoz/bic eē oten-
derim/nec ego quenq momorderim/quia sic ē hoīm
vita/vt plus mali vbiq q boni repiatur.

Ostra intentō ē fatuos esse/q pīcīpib⁹ ha-
rent disputādo mōstrare/Iam igit illos ag-
grediamur/q tāq appetētes honorē/prīcī-
pibus fūiūt. Aduersus qs cū iuueali libz exclamar.
O medici mediā ptūdite venā. delirāt. n. q pī ho-
norē pīcīpibus famulāt/ad q purgādas mētes/nō
meis scriptis/sed elleboro potius eēt opus. qs. n. in
aulis pīcīpū/ve z honorē dixerit inueniri. Dātur

honorē

honores in curiis/non fm mores/atq; virtutes. Sed
vt qsq; ditior ē/atq; potentior/eo magis honoratur.
Nam quē vnq; pauperem/tam zsi pstanti virtute p-
ditū/regū aliq; sublimauit/Audio q; obicis/fuerūt.
nōnulli/dicis obscuro nati loco/atq; inopes qndaz/q;
nūc oībus sunt prelati. sic. n. principes voluerūt. q;
quos oro sic prelatos ais/nēpā quos suis morib; cō-
formēs inuenerūt. quibus moribus auaritie libidi-
ni/luxurie/crapule/crudelitati/Sicut ē. sane. Placet
auaro regi. qui pecunias vnde cūq; refert. Gratus
est libidinoso/q; virgines/atq; maritas sibi concilien.
Carus est ebrio/qui cōbibit/Crudeli iocundus est/
qui sanguinem qm multū effūdīt humanū. Nemo ac-
ceptus ē. nemoq; ex puo statu pfertur aliis/nisi ma-
gno aliquo facinore se se principi cōciliauerit. At
hic nō est verus honor/z stabilis/q; ex radice venit
non bona. Vera gloria/vt inquit Cicero/ē illustis
ac peruagata/multozq; z magnorum/vel in suos ci-
ues/vel in patriam/vel in omne genus hominum fa-
ma meritorum/quaz nec principes assequūtur/nec
qui puiunt eis/Cū viciis omnes ferēsint dediti/nec
bonū aliq; agant/nisi fortuito/At transeūti per vr-
bem tibi inclinabūt homines/denūdabunt capita.
cedent loco/salutes dicent/manus osculabūtur. Ita
est certe/at vbi transigeris/digitos retro tendent.
subsanabuntq; tibi. Et ille ē ingent/q; principē nrm
seducit. qui bellum suadet. qui vectigalia auget.
Qui onera nobis importabilia cumulare facit. Et
etiā qui verso pollice/quos vult ex nobis occidit

Honori

Q. 10

quem dii/deoq omnes perdant/ne sub eius tyranni-
de diutius sinus. Huiusmodi est honor curialiū. q
si te qsq̄ es oblectat/nō verebor te stultū/atq in-
sanū affirmare: q oblectatōes tuas/in re fallaci/va-
ria/atq oīo falsa reponas/At pasitoꝝ vocibus/qui
te cenaz grā laudant/q̄ntum tribui debeat/tu ipte
noliti. Pretereō histrones/atq ioculatores /z toti9
vulgi laudes/quas vir prudēs/pro nihilo r̄putabit.
quia nulla ē vera laus/nisi ā veris pueniat laudatis.
Adde q̄ oēs curiē sequaces/nō qbus p̄sint/sed a q-
bus p̄cedātur inspiciūt/z altius semp euolare nitūt.
atq cū reliquos p̄cesserint/ipsis etiā regibus incipi-
unt inuidere: quia inexplebilis ē hūang ḡs appeti-
tus. Cui postq̄ te dedideris/sp Ciceronis in ore ha-
bebis. Quicqd ē. n. q̄uis amplū sit/id certe paz est.
cū est aliqd amplius. Est insup phōꝝ sentētia/ac p̄-
fertim Aristotelis/in honoribus nō esse finē p̄ponen-
dū/qa z res incerta ē/z in ptate alterius/z qui fuit/
honor et huius seculi fame/nec esse ē/ut multa fa-
ciat inuitus. Interdū plus hōibus q̄ deo fūire cogi-
tur. Duo. n. cū sint honores/alter viro z bonorum:
alter multitudis/Stultus ē q primū apud regē ve-
nāq̄ inueniri verus honor non pōt: vbi virtutes
non regnāt. Qui vero alterā/multo stultior ē/quia
et rem p̄nitiosam seq̄/z viciosam/z instabilē/z ier-
tam/atq hi qdem p̄petuis cruciatibus affligunt: cū
sibi p̄ferri plurimos/z sepe indignissimos videant.
nec q̄ honoꝝ ē auidus/vl q̄ magisq̄ in curiis angit̄.
atq iam satis de honore sit dictum.

Vnc ad potētā eā⁹. pulchrū vī apd pīcīpez
esse potentē/tutorēz vocari regis/pīcipe aliis :
bellū indicere: pacez pponere: posse obesse/z pdesse
q pluribus. S³ multi decepti sunt/dū posse apud re-
ges plurimū q siuerūt/apud Tiberiū/Neronē/clau-
diū/rā potēs Seianus fuit/vt ipator apud Capreas
cū rge Caldeo sedēte/solus hic ipiū admīstraret. Se-
cū dūq illud totius orbis caput veneraret. Et qppe
si añ ipm oppssa cesaris senectus fuisset/hūc vnum
populus Augustū vocassē/S³ nulla ē apud pīcīpes
diuturna ptās. nulliusq status debiliōr/nullius īcer-
rior/nullius infirmior ē/q ei⁹ q apud pīcīpē vī eē
potērior. Sūt emuli multi/simultates odia/Ois po-
tētia magne inuidie subiecta ē. Incidūt suspitōes: p-
anq infidig: p strepūt vndiq delatores/Atq vt ocul⁹
pua festuca turbaq/Sic principū grā/offēsiūcula/vp-
mīma cadit/interb et nullo crimie pdiū. rīm apd pī-
cīpes/subdola lingua pōt/apud Adriannū ipatorē b-
latoz voces adeo valuerūt/vt amicos qf ad summū
prouexerat/post/hoiū loco hūerit. Sed ad Seianū
redeo/vis ne salutari sic Seianus z tā eē potēs vt il-
le fuit: At hic vnica principis ep̄a capt⁹ ē/p vrbē
vncō ductus/ad spectaculū/z in tibridis ripa trūca-
tus/Oēs q ipsius statū ex capitolio deiecte sunt. p
lege sacras lras. q̄t Saul. q̄t Daud. q̄t Salomon/ex
his q apud se potētes erāt occidi iusserūt. Abime-
lech qa potētē vidit apud se Isaac/ex regno repulit :
foritā z īffici iussiss³/nisi digit⁹ dei cū 1° fuiss³: Cla-
tonē suę nutricis filiū philippi pīs laudes cōpare

fuiſſet Alexander Macedo ſua manu interemit.

Extant noſtri t̄pis admodū multa exēpla/que cōſul-
to fugio/ne cui videar detraxiſſe. De magno regni
appulię ſeneſcallo nēo me d̄re phibet/qa tuta eſt in
mortuos rephēſio. Hic apud reginā Ioānam/p^o in
lo^o fuit/potētiāq̄ ſuā firmiorē putabat/qa ⁊ ſupriſ
ſe ſe iſinuauerat/At regia ouerſo in aliū amor/pcuſ-
ſores ad illū noctu trāſmiſit/q̄ mortuo/altos ſibi ocu-
bīos ſubſtituit. prari ſunt/q̄ apud reges ppetuo ſit
potētes/Sepe q̄ heri placuit/hodie diſplicet. nullū ē
in atriis p̄cipū maius ſtudiū/q̄ vt alios gradu p̄-
cipitēt/⁊ ſe erigāt. Potentū q̄libet appetit/nulla in-
ter curiales h̄tat fides/nō fr̄ ā fr̄e tutuſ inuēit/nec
patri filiū fiduſ ē/nec filiū p̄reſ ſuat. q̄libet ſibi
ſtudet/oēs p̄ferri volūt/oēs mādare/Si q̄s potēs eſt:
mille circa ſe oculos h̄z/⁊ totib̄ liguas ad ruinā e⁹ a-
ſpirātes/⁊ vnus h̄q̄ aliuſ illi c̄ p̄mit nemiū/multos ti-
mere h̄z/q̄ multū pōt/⁊ illū oēs oppugnāt:q̄ p̄cipi
gratior exiſtiaſ. Ruūt turres/q̄ iuxta flumē ſitę p-
petuū in ſe aq̄ curſum recipiūt. qd tu faciaſ q̄ exi-
miuſ volūtate dependeſ/in c⁹ amore/nec ferro/nec
plūbo/⁊ cera fixuſ teneriſ/q̄m vel inſrigidatuſ a-
mor excutiet/vl̄ irē feruor eliq̄bit. nō oībuſ t̄m ar-
rid⁹ fortūa/q̄ntū cācellario n̄ri ceſariſ Gaſpi ſlichio/
quem vel mirāda fati clemētia/vel ſingulariſ vir-
tuſ. atq̄ preſtantia/que in pauciſſimīſ hominibuſ
reperitur/apud treſ Ceſareſ inter primoreſ po-
tentem reddidit. Alioſ vero vix vnquāz vidimūſ
in curia ſucceſſoriſ/tales eſſe/q̄leſ apud añceſſorem

fuere. Sz p̄cipitari cōplurimos ex gradu cernimus:
ita vt q̄nto prius honratiores/z potētiores cēlebā-
tur tātō exiñ debiliore/z ihonratiores fiāt/z sint
inimicis gaudio/amicis vero/z p̄p̄is/z sibi dolori.
molestie/atq; dedecori: Est at̄ vulgatissim⁹ eorū fīs/q
apud principes/vel honorez/vel potentiā queritāt:
quos in errore tam manifesto cōprehensos/stultissim⁹
mos esse nemo negauerit. nec plura de potētia.

Vnc diuitias p̄seqm̄ur/q̄s m̄ie dubiū ē p̄plu-
res mortales in curiales carceres attraxif-
se/q cū Oīo se laborē ferre dicūt/senes vt ī
ocia tuta recedāt. q̄dam vero/Iuuēalis referūt ver-
ba. q̄n̄ e⁹ figā aliqd/q̄ sit mihi tuta senect⁹/ategete
z baculo. aduers⁹ q̄s/possuz Saluatoris nr̄i f̄m̄enē r̄-
ferre: q̄ tā difficile dicit diuitē intrār regna celoꝝ:
q̄ p̄ foramē acus trāsire camelū. q̄ fit vt stultū sit di-
uitias q̄rere/z sp̄e p̄rie celestis amitterē. nec mihi q̄s
q̄ timorē f̄ais adducat/q̄s n̄ hēat x⁹ vñ alat paupes
suos: ap̄li nauī/z retia reliq̄rūt/inqt Ierōimus/nec
tñ illis q̄c̄q̄ defuit. Libertas xp̄i paupes/et olera.
Cresi diuitiis p̄ferūt/sz ista fortasse nimiū r̄ligiose
dicūt/nec t̄ria sunt/q̄ vulgo p̄bari q̄ant/Agā⁹ iḡr p̄i-
gui m̄ierua: cōsētiamusq; Iuuēali/z Aristoteli/ad fē-
licē vitā/opus eē diuitiis/q̄a n̄ facile emergūt q̄z
tutibus obstat r̄s āgusta dōi/Sūt q̄ se posse putāt di-
uitias cōmulare/p̄icipibz s̄uiētes. at hi vt diuitias
cōpent/libertatē vēdūt/nec tñ diuitias assequūt. naz
si tibi p̄iceps/p̄ bñficia cōtulit/p̄ pheuda cōcessit/p̄ r̄s/
a p̄s tātō magis seruire teneris/q̄nto maiora sūt dōa

Qd si aliude nescis/ex Gregorio discito/Cū .n. igit
ille augēt dōa/rōes etiā crescūt dñoz/q si tūc ex cu-
ria velis abire/cū diues es fcūs/mox oīa pdidisti/In-
uenit eā Submittit/acculator/Cōuinceris reus/etiā
nō missi crimis/auferūt bōa/z ne dñi vnq possis e-
ripi/z vita/Si vero i curia pseueraueris: oī ad quif
ipia rgis eē patū/ire in bellū/p latrōes trāsire. navi-
gare in mari. māere in peste. mille capitis adire pi-
cula Iustū z iniustū exeq mādātū. ridere z flere cū
rege. laudār quē laudat. vitupare quē vitupat: nul-
la tibi in verbis aut in opibus libertas superit. qd
igr stultius ē/q diuitias p tot tormēta cogere/cū sit
māifesta frenesis/teste satiro. vt locuples moriaris
egēti viuere fato: nō ne pterea delirāntū ē/cū duo
vel tres mulauerit opes oēs:h9 liberalitatis mūi-
ficientiā expectare/z nō potius infitos respicere/q
dū regib9 fuiūt/ad extremā inopiā sunt deducti. iā
dabit inqt Persius iā iā/dōec deceptus et exspes ne-
qāq fūdo suspirat mū9 in imo diuitibus. nō nūq da-
ri solēt diuitie. Sic i mare ferūt aq. nēo paup quis
diu z admod vtiliter fuiuerit/tm pmii reportabit:
qntū diues ex obsequo puo/nō .n. fuitia in curiis pri-
cipū/s3 pōe pōderāt. nā z puos puā decēt/z magnos
munera magna. nec dōare reges solēt/qd neqant cū
libido fuerit auferre. itaq nec rē donatā/si velis a-
lienār poteris/nec in aliud regnū trāsferre: nec ex
ea qāq disponere/quod regi non placeat. Non sunt
igit tuę huiusmodi diuitie/quibus non potes vti p
arbitrio. Quid q neq testādi facultatem habebis:

nāq̄ si liberis careas/nēo tibi nō p̄iceps erit: heres,
 Si adsunt filii: nisi z ipsi principi fūiāt nō succedēt
 tibi. Taceo q̄t diuites necatī iussu eorū sint/q̄ eos dē-
 tauerit. Solēt. n. p̄cipes sic nōnullis largiri multa:
 sic z nos suos pascimus/vt eos postq̄ ipinguati fuer-
 int deuore. Sic de Seneca Lōginoq̄ legi9/q̄ ppter
 diuitias interēptos Iuueālis affirmat/his versibus
 T pibus diris igr̄ iussuq̄ nerōis/Lōgeuū z magnos
 senecę p̄diuitis ortos Clausit z egregias laterāorū
 obsidet gdes. Tota cohors pierūt. n. z laterani p̄p̄
 diuitias. Scē igr̄ scriptū ē/z verē/q̄ aat diuitias fruc-
 tū n̄ cōpiet ex eis: adde q̄ paucissī reges/q̄ sua sunt
 donāt. rapiūt. n. vt donēt/q̄ nec vera sūt dōa/nec iu-
 ste possidēt. Cū vix regnū vllū inuēiāt/q̄d n̄ sit vel
 ptū/vl̄ otinuatū fraude. qd ē q̄b largiri iuste p̄ci-
 pes possint/vn̄ pecūie/vn̄ iocalia vēiūt/q̄ apud prin-
 cipes sunt/n̄si ex raptu/vl̄ vēditōe iusticie/aut ex
 spoliis eccl̄az. At ista sunt iniquitatis p̄mia/q̄ nec re-
 gi p̄desse/nec tibi vtilitati/si dōata fuerit/ēē possit.
 Relinq̄mus igr̄ hāc diuitiaz cupiditatē/qa n̄ imple
 avarus pecūia/z auaro vt inqt Ieroni9 z Sēca/pri9
 dixerat/Tam deest qd̄ h3/q̄d n̄ h3/Sci9 scripturā
 dntē/qa n̄ pderūt diuitie in tpe vltiōis. diues. n. cū
 interierit/n̄ sūmet oīa/z nō descēdet cuz eo gl̄a dō9
 e9. viuat9 obsecro tāq̄ nihil hntes/z oīa possidētes:
 victus atq̄ vestitus/vt itez Ierōi verbis vtar. di-
 uitie xp̄ianorū sunt. et has est potens nobis domi-
 nus/absq̄ misterio principum tradere. diuitias ve-
 ras apud reges/vel nō inuēim9/vl̄ tales inuenimus.

Avarus

Diuitie

quas longe melius fuerat non inuenisse. At hoc de
diuitiis libasse sufficiat. Ex qbus ni fallor monstratū
ē stulticie opā dā q ob opes pīcipib9 famulatur.

¶ Vnc tps admonet vt de voluptatib9 disse-
ramus: in qbus multi mortales bñtudiem
posuerūt. Atq; in pīs Epicurus vir aliqn
magnus quē phī nī tps magis verbis q fcīs re p/
bāt. nā qd9 ē obsecro vel theologoz q voluptatib9
nō infuiat. Quāobré si quē forte iueneris q aspne-
tur ocul pulchritudīez rez nō odore vllō nō tactu/
nō sapore capiat: secludatq; auribus oēm suauitatez:
huic hōiesz fortasse pauci deos ppitios/ pleriq; ar
iratos putabūt. In orōe p Marcello Ciceronē dñtē
inuēimus qbus in verbis oēs qnq; sensus tetigit. q
bus voluptates hauriūt. Cūq; duę vię sint: qbus hūa-
na vita ɔtinet. altera virtutū/ altera voluptatū/ illa
deserta/ inculta atq; iterclusa frōdibus/ et virgultis:
hec sp hōim frēqntia terit: nec qd q ē q voluptati nō
obseqt. Suntq; admodū multi q tanq voluptatibus
fruituri/ obsega pīcipū āplectūt. qd q stultissimū
sit opeptiū fuerit ostendisse/ ac de voluptate q pī-
mū oculis pcipitur primum dicamus.

° Blectant nōnulli dū splēdidos eqtes ɔspici-
ūt dū bella geri/ exercitusq; ɔcurrer vidēt:
dū formosas/ cultasq; mulieres intuētur: dū
cetus hōim ornatoz/ dū ludos/ dū iocos/ dū pulchros
eqs/ dū pīcturas/ dū sericeos pānos/ purpureos/ aure-
os/ dū mirificas vestes/ īligēs vrbes/ egregias domos/
alta palatia/ marmorea templa/ testudines/ viridātia

Virtus
Voluptas

prata/lucos/fontes/flumina/feras/serenū aerē/mon -
tes/apricos/amenas valles/armenta/cāes/z huiōi cē -
tera cōtēplāt. at hęc oīa multo iocūdiora sunt priua -
tis hōibus: qm curiē obligatis. nā q seruitio regum
mācipatus ē. in bello/nō vt spectator/sz vt miles ad -
erit/z huc/atq; illuc cōkursabit/ac hostē ferire/seq; tu -
eri/magis q̄ oblectare oculos cogitabit. mulieres n̄
intuebit̄. nisi cū regi placuerit/tūcq; illas videbit q̄
aliis grate/sibi molestissimę sint. ornati vestib; hōies/
plus inuidiā q̄ voluptatis p̄bebūt/z aliēos eq̄s/z me -
liores/z nitidiores q̄ sui/nō letabit̄ inspexisse. iocis
atq; ludis/praro intererit/lateri regio sp̄ assistēs: pa -
latia vero/tēpla/picturas/facilius spectā mercato -
res/atq; priuati hōies/q̄ curiales pnt. Cūq; reges p -
raro suoꝝ regnoꝝ lites exeāt/vrbes inspicere/n̄ ni -
si vnius regni poteris/nec qd apud alias gētes sit p̄ -
ciosū vidēdi tibi copia dabit̄. ea q̄q; q̄ in cāpis sunt/
visu delectabilia/rarissime inspiciēs/domo clauis/q̄ -
si capti⁹/nec vnq; exhibis: nisi cū rex/vel venari volu -
erit. vñ aliter aīm relaxar/qd tū fiet/cū maxie vel -
les dōi manere/cū niues/agros/coopuerint: vel cū so -
lis feruore mundus ardebit. Sz marcet plerūq; sub
tecto squalida pulueribus/ps maior curialiū. nec ī -
coreis atq; tripudiis fēiaꝝ delectatō dat̄/cū tu illā
respicias/q̄ in aliā ferit/z te ne dū spernit. p̄ ēt odit.
nulla dies ē: in q̄ res mille nō videas/q̄ tuū cōturbēt
aīm. Sp̄ tibi añ oculos inimici sunt/oculariq; manū
p̄sepe cogeris/q̄ velles trūcatā videre/facileq; pl⁹ a -
maritudis/q̄ dulcedis vis⁹ tu⁹ ex curia r̄portabit.

Et in iudiciū

Tin auditu dices magna ē curialiū delec-
tatio/dū nouitates totius orbis/viros sapi-
ētissimos loqntes/dū gesta viroz mag^oz:
dū cantus/sonosq̃ audiūt musicoz/Credo z hoc ple-
rosq̃ decipe S3 medendū ē etiā huic pti: ne q̃ oblec-
tatur⁹ aures: curiē se astringat/ac molestiā p volup-
tate pcipiat. naz qđ tu mihi de nouitatibus ais/abs
negocio ofuto: cū plura illic displicentia/q̃ grata au-
diant. Cū nūc ciuitates capte/viri pstantes occisi.
spolia facta: rapine cōmisse/victores mali/victi bo-
ni sepius referant. Viros aut sapiētes/q̃ de morib9/
ac secretis nature disputāt/q̃q̃ historias referūt/nō
nisi p adulatōes/apud principes accipies/q̃ si nō nū-
q̃ oratores/atq̃ phī disertī curias adeūt. oratiōesq̃
corā principibus hnt/non tam dulce est eos illic au-
dire/vbi cū metu magis loquūtur/q̃ in scholis/vbi
sunt liberi/z ad veritatē/nō oplacentiā fant Hinc ē
q̃ Athenis/dū libera ciuitas fuit/z Rome dū cōsules
rem pu. gubernabāt/lraz studia maxie floruerūt.
In curiis vero/q̃libet fmo p adulatōem hētur/nihil
ad vez dī. Cōmendātur malī/boniq̃ vitupant. Sūt
q̃ veterz narrāt historias/ p mendose/atq̃ puerse/cla-
ris auctoribus nō credit/ sed fabellis inanib9 fides
adhibet. Plus Guidoni de Colūna/q̃ bellū Troia /
nū magis poetice/q̃ historie scripsit/Vel Marsilio
de Padua/q̃ translatōes impiū q̃ nunq̃ fuerūt ponit/
vp Vincētio morcho/q̃ Liuiō/Salustio/Iustio/Quī-
to Curtio/Plutarcho/ac Suetonio pstantissimis au-
ctoribus credit. Citharistas veró/ac Cātores. q̃uis

curia solet optimos hñe/plus. n. hoc genus hoim q
phōz vel poetaz pñcipibus placet/nō ad tuā/sed
regis audies voluptatez. Cūq dormire/aut aliud o-
pus agere velles/tū potissime istorū sonis/aut cāti-
bus inqetaberis. Oibz hoc viciū ē/cātoribus inqt
Oratius inter amicos/vt nunq inducāt aīm cātare
rogari/iniussi/nūq desistāt. Quo fit vt cū nolis au-
dias/cū velis nūq appeant. Et tñ his/singul kls ali-
qd cogeris elargiri. Quid q oia iurgiorū/atq rixa-
rū sunt plena. vnus alñri maledicit/increpāt se inui-
cē/Blasphemie in deū/sanctosq iaciūt. oēs in cōfuso
loquūt. tot clamores sunt: vt vix sociū q prope te ē
vales audire/qlibz sua facinora narrat. Cura de ro-
gatōe alterius. Illi suam pñiam laudāt/2 alienā vitu-
pant: Spurcissima vndiq verba pñonāt/ nulla in ver-
bis modestia/ nulla reuerentia/ nullus pñdor. Sicut
re sp audiūtur/vel detrahētes/vel ructātes. Nā his
solis libertas ē qcqd vel facere velint/vel dñe. At
hec si qs sapiat/mutus potius ēē velit/q audire.

Am de tactu pergamus: in q Venus potissi-
me dñat q nōnulli rerū ignari/blādissimā i cu-
riis esse cōfidūt. Ex eo errātes/q mulieres eos
amare cōueuerūt/q uestibz sunt ornatī/q crines uē-
tilāt/q torneamēto interfunt/q canūt/q choreas ducūt:
q sp leti/atq hilares inuēiuntur/Sicut curiales esse
vident. S; mie ita ē/ut grata sit hic uenus/nam si q ē
mulier/q hos amat/nō tñ eis se credit/qs loqces ag-
noscit/iactatores/instabiles/plurium amatores: nisi
forsitan aliq ē/q famam puifaciat/tūcq multi circa

vnā occurrūt. nec vllā sine rivali diligēs. hinc ri-
xę/ptentōes/odiosa verba/interdū verbera/z homi-
cidia. nullā nutrire modico poteris. cui adsint q̃
multa p̃mittāt. veniet alter te pulchrior/z accepti-
or. nulla tñ fides ē/q̃ vno p̃tēta sit viro/sepe cū ami-
cā petes/aut aliū cū ea inuenies/aut isse illā ad aliū
repiēs/q̃ si tibi grata obtigerit/z fida puella/nō po-
teris nisi rapti/z p̃ furtū esse cū illa/neq̃. n. fuisse r̃-
gi z amorī poteris/qa vterq̃ insolēs dñs ē. z q̃ hoīez
totū vult sibi. adde q̃ nedū amicā. s̃z nec iugē in cu-
ria pudicā suabis. tot sunt vndiq̃ procī. tot formo-
si iuues. tot p̃missores/tot lenē/ut nec castissima cō-
iunx resistere tot ipugnatōib⁹ possit/q̃ si p̃bissima
fuerit/defenda ē tñ/cū indies curię p̃cipū moueā-
tur/Siue iūx sit/siue ocubā/tūc āxietas/mētisq̃ do-
lor. qa nec cū aīca remanere/nec illā ducere tecū po-
tes. z instabilitatē femine remanētis. c⁹ ē/in horas
mutari. Sp̃ suspectā hēbis. Iunge irriliōes ac detra-
ctōes q̃ fiūt amātib⁹. Dinūmera discrimīa: pōdera
suspitiōes. Oīa hęc cū sint priuat⁹ grauia/curialibus
iportabilia. nec vsq̃ i atriis r̃gū tact⁹ oblectat⁹.

Equūtur alii duo sensus/odorādi/z gustādi.
q̃ p̃ri iūcti sunt/pti disiūcti. nāq̃ dū fercu-
la redolentia sapidaq̃ cōmedi⁹/ vterq̃ sens⁹
letat⁹. Si q̃s aut̃ flow/aut vnguētoꝝ seq̃t fragantiā/
nō gustū/s̃z odoratū iuuabit/z officiū suū odoratus
amitter/cū in palato cibus masticabit⁹. At hi q̃bus i-
solo palato ē cā viuēdi/stulti sunt/z pecudū vitā/nō
hoīm sectant⁹. Nam z apostolus eos vitupat⁹ q̃rum

deus venter ē. rem nanq̄ dānatā sequunt̄. quis pluri-
mi p̄pterea velint regib⁹ obseq. vt bibere/atq; ede-
re maxie possint/z q̄a principes optis vtunt̄. vinis:
atq; cibariis. vesci q̄q; se eis sperāt/potaturosq; cū r-
gibus se cōfidunt/ac sic muscē pingues mēsas/sic isti
vnctas dñorū popinas insectāt. quis regalib⁹ epul-
magis muscē q̄ isti potiant̄. Videam⁹ igr̄ ap̄ fasti-
gium regale/q̄nta sit curialiūz edēdi atq; bibēdi vo-
luptas/q̄ sane tūc optia ē/cuz fāes adest/atq; sitis:cuz
nec illa nec ista protrahit̄. At in curia/perraro āte
meridiē cibaria distribuunt̄. q̄ tpe/n̄ fāelici/s; rabi-
di sunt hoīes. q̄busdā vero expectatō lōga debilita-
tis spiritibus appetitūz subripuit/alii modico pane/
vel caseo p̄gustato/orificium stōachi clausert̄. q̄ fit
ut alii uorēt/qcqd appōit̄/z ad crapulā impleant̄. Alii
vel nimiū sumere neq̄ant. Interd̄ in ortu diei/z añ
lucē fercula posita sunt/q̄ nisi comederis/vsq; in no-
ctē ieiunabis. nec tñ stōachus officiū suū fecit/ nec
appetitus adest:cū post meridiē prāsus fueris/rur-
sus p⁹ horā cenā ponit̄. nunq̄ in suo tpe cibus affer-
tur:hic subite mortes/atq; intestata senect⁹/z orex-
is z vomitus z ilioz dolor/z calculus z morborum
oīa gñā viuūt. q̄lis cenā/tñ vinum q̄ succida nollet
lana pati. vt Iuueālis ait Afferē q̄d cuz biberis in-
sanus fias/acetosum/aq̄ticuz/corruptum pēdulum a-
cerbum/aut frigidum/aut nis tepiduz/colore sapor̄
q; malo. Taceo illos principes/q̄ tñ ceruisiā in po-
tu p̄bent. q̄ cum vbiq; amara sit/in curiis/tñ z ama-
rissima est. nec tibi/aut in argēto/aut in vitro dari

potula credas. namq̃ in vno furtuꝝ timeꝝ. in altero
fractura. Potabis igr̃ ex ligꝛeo ciphonigro/antiq̃
fetido/in c9 fundo/fex creta ē/in qb9 sepe mīxisse
dñi osueuerūt/nec tibi vni sciphus dabit/vt si velis
vel aquā misceas/vel purꝝ bibas/s3 in cōi potabis/at
q̃ ibi mordebis/vbi nūc vꝑ pediculosa barba/vꝑ sal
uosuꝝ labiū/vel imundiꝑmī dētes fuerūt. Interea
vinū ātiquū in tua pñtia regi pꝑinabit/c9 tāta fra
gātia ē/vt e9 odore tota dom9 repleat. Bibet is mu
scatellū/maluaticū/ex galliis/ex matrigali/ex ripar
ia genuēsi. ex vngaria/atq̃ ex ipā grēcia sibi affer
ri vīna iubebit/nec vnq̃ tibi/vel nimīū cyathū mu
nicauit/q̃uis cardiaca passiōe crucieris/q̃ si bonuꝝ
vinū añ te sit/nō tñ iocūde sapiet/cū melioris fragā
tiā tue hauserint nares. Velles nōnunq̃ bibere/sed
nō audes/nisi maiores incipiāt/nec famuli vinū ap
ponūt nisi p9 mediū mēse/q̃ si añ petieris/z iportu
n9/z petulās/z ebriosus iudicaberis/nec siñ ignomi
nia/q̃ poltulas obtinebis/nec ad tuā/s3 ad maiorū si
tim potabis. Vinum postq̃ in mēsa fuerit/p multas
man9 transibit/añq̃ ad te veniat/nec speres mūdari
scipbū/dū pincerne remiscēt/q̃uis in fūdo fex bere
at/vel intus aliq̃s ructauerit/nam sicut in tēplis aq̃
bñdictę sup infundit/sic in atriis/principū/vinaria
vasa/q̃bus familie potāt/in anno semel euacuata mū
danꝝ. nec in vino tm̃sed in aq̃ quoq̃ cruciatus iest.
Nam si stomachus dñi vt Iuuēalis inqt feruet/po
tuq̃ ciboq̃ frigidior geticis petiꝝ decocta pruinis.
Quibusdaz in estatē suāꝝ glacies/atq̃ hac in feruo

ribus vina frigefiunt/nec tibi minima portio dabi-
tur/maiore si te cruciaberis/quia videndo nihil gu-
litabis. quid tibi de mappis dicam nigris/laceris/uc-
tis/q̄ nedum tibi fastidium moueāt/sed manibus ap-
plicantur/teq̄ sequūtur/si q̄n te volueris tergere/q̄
plures veriti/madidas pingui iure manus in propriis
desiccant vestibus/hinc est illud abdomē/q̄ in pec-
toralib⁹ curialiū cernis/vt satius sit in stabulis por-
corū/q̄ in curiis comedere dñorū. nam mensalia illa
munda. sericea duplicata/solis principibus fuiunt:
z in dies mutantur/tua truncis affixa/tam diu dis-
cerni a mensa possint/Audi nunc cibariaz sume vo-
luptatem/si potes/nulla tibi alia mactantur anima-
lia/q̄ boues/capre/porci/vel vrsi. nec ista recētia/vp̄
paululū trita. s; postq̄ fetere ceperūt dispēsatores
emere solent. nam quo minoris emunt/eo magis fu-
rantur. Carnes tuę frigide/bis coctę simundę insipi-
de/fetentes/fumo z carbonibus plene/nullis odimē-
tis. nullis balsamētis. spēbusq̄ nullis apparatus. Cau-
les putridi. rapę marcentes/et muscidę. legumina
semicocta. cicera. pisces. fabis. lentib⁹ interdū pul-
ueribus atq̄ cinerib⁹ mixta. Caseus raro ad te ve-
nit/aut si venit/viuus est/plus vermibus. vndiq̄
pforatus/situ squalidus/saxo durior. butirū fetidū/
lardūq̄ rancidū/tua fercula condit. Oua tūc appo-
nūz tibi/cū iā pullos alūt/Pira z pōa marcida/q̄ nisi
tu comederis/porcorū esca fuisset. oleū q̄ tibi exco-
quūz fercula/de lampadibus sumit/vel lucernis/cui-
us fetore fugari serpentes possent: q̄le illud fuisse

credendū ē ppter quod rome/cū bochare nēo laua-
ri volebat. Ego magnifico herō meo Gaspari/cācel-
lario/gṛas ago/q me hac ex sentina immūditiaꝝ de-
traxitꝫ ad lautā ei⁹ mensam deduxit/quis nisi ipse
fuiſſet/iam curiaꝝ tediis renūtiaſſem/Sed psequar
ceptū iter/pisces tui/vel lucii pui/vel carbones/vel
allegia/Si nataliciū fuerit poterisꝫ tencam gustare.
luti in quo iacuit odore fetentem/vel anguillā colu-
bre cognatā/aut hosce pisces/qui apud cloacas vrbi-
um nutriūtur. Si quis tibi nobilior piscis apponeſ-
quadriduanus erit/Panis tuus nigerꝫ adeo durus
vt vix genuinis dentibus frangi queat/Et quis eo-
dem p̄tio ſepe nigerꝫ albus panis ematur/ne tñ aſ-
ſueſcas/sp nigro paſceris. Volūtq dñi aſſidue inter
ſe ac ſuos diſparitatem notari/quis neq voluptati
nōnunq neq vſui fuerit. Tua inſup fercula/eadem
ſunt/facileq in annū/qd tibi edendū ſit ſcire poteris.
q reſ admodū voluptatem diminuit/q ſolet varia-
tibus irritari. Poſſet forſitan aliq hoc tollerare/nī-
ſi meliora p̄ferri otinuo cerneret/sicuti curialibus
accidit/q dū ſordidū panē terunt/dūq in morē eqꝫ
vel ordeū/vel ſpeltā vorant/aut q̄s vocāt caſeatas.
Interea domini piſcem/queꝫ corſica miſit. vel thau-
rominitane rupes. ſeu ientia nanq guttura/ſaciare
non ſufficiunt noſtra flumina/ne maria dum piſca-
tores proxima queꝫ ſcruſtantur/retibus/nec piſ-
cem ſinunt in vicinia creſcere. ecce mox alium/qui
longi latiꝫ pectoris/necnon Squillam defert/aſpa-
ragis vndiqꝫ ſeptam/cuius cauda/ne dum familiam

sed hospites quoque si qui affuerunt conuiuasque despicit.
ille murenam adducit ex sicilia/qua inter Scylla et
Charibdim cepit/dum auster se contineret. quod accipere
res. turtures temulas/aut alios pisces enumerare/que
quod in aqis suauius aliter/ante principem/atque id vel assum
vel oleo venefrango/vel vino coctum optio inter odo
riferas herbas itueberis. Maxima inter pisces tibi
inuidia accrescit/nec minor inter carnes/Cum ceruum/
leporum/aprum/capream/castor/fascianum/pedem/gruem/
pauonem/oricem/gallinam/turdos/merulas/ficedulas/Ar
deas/Anseres/edulos/agniculos/cuniculos/aspiolos/
et quicquid volat/et quicquid drupedat saporis egregii vorantes
principem videas/atque haec egregie condita/pulmentariisque
preparata suauissimis. quod cum respicis/nihil ex his quod ante
te sunt mordere potes/Sed expectas/et ad comitem di
cis/ecce iam dabit nobis semiesus leporum/aut aliquid de
clunibus apri/iam piscem assumam/iam gelatum aromatico iu
re/ad nos mittet/iam pullum galliaceum/iam duas auiculas
destinabit. sed euanescit omnis cogitatio tua. nam curiali
bus nihil horum porrigit/nisi fortasse ad cruciatum tuum
aliquid socio tibi assidendi mitteret. quod scires illum te pri
cipi cariorum/numquam et tibi tantillum dabit/nam quod te satueris
sed quod magis afficiaris tedio/quam suaves sint epulae princi
pis/scies panem ante dominum niueum/ac molli siligine fecum as
picies/ad quem pistam proprius eligit/et magis stipendio
retinet/artocopus/quem si tangere volueris/crepat/pe
cutieris/et panem tui canistri non receperis/nec intactum
heri dimiseris/et si verum fuerit/et optata tonitrua ce
nas maiores reddiderunt. raduntur tubera terre/

et vsq̃ a libya deferunt Boleti opti / quales eder so-
lebat Claudius / an illū in q̃ venenū vxor sibi porre-
xit. Curialibus at viles / z ancipites fūgi ponūt / z in
q̃bus sepe mors edit. Poma p̃cipis talia sunt / q̃lia
sorores dicūt Hespides hūisse / z in his solū / oblecta-
ri potestā. n. odorifera sunt / vt nō solū p̃pinq̃s / s̃ lōg-
etiā stātes / odore suo pfundūt / tāgere tñ illa nō po-
teris / aut quis pacto gustare. Caseus ex parina / pla-
cētiaq̃ deducit / Sudās / cecus . pinguis ex ouib⁹ fcūs /
q̃ solū serpylluz / cū suauissimis herbis depaste sunt.
Structorē interea saltantē p̃ domū / z chiromāta vo-
lāti cultello an dñz diuersis gestib⁹ leporē / atq̃ gal-
linā secantē spectabis / z q̃ te nihil horū pmittit tan-
gere / q̃bus oblectareris . q̃s ē q̃ rebus in istis volup-
tatē esse curialibus credat / q̃s nō potius penā ingē-
tē / cruciatūq̃ maxim recognoscat / an nō similiū ē h⁹
tormētuz / illi qd̃ poete fixerūt / de Tātalo / q̃ nec ī aq̃ /
bibere / nec ī pomis ederē / p̃t̃ / quīs / ad mētuz vsq̃ vtra-
q̃ sibi p̃tingāt . qd̃ q̃ ī mēsa p̃iceps assidue fabulat̃ .
atq̃ tacēda dicēdaq̃ fac̃ / cū tu nec loq̃ / nec hīscer̃ au-
deas . nā si forte mutire p̃sumseris / aut nutu aliqd̃ si-
gnificare / q̃si cas⁹ p̃ plātas educeris foras / ac vel la-
tro ṽ fur vocaberis / vel adulter . Maxia q̃q̃ dom⁹ /
(vt Iuuēal ait) suis ē plēa supbis . ille panē mag⁹ cuꝝ
murmure porrigit . ille indignat̃ / q̃ se aliqd̃ poscas :
z q̃b se stāte recumbas / aut nō vident famuli defec-
tum mensē . aut si vident / negligunt emendare . Se-
pe tibi vinum / vel panis deerit . nec tamen aliquod
isto . polcer̃ audebis / Si vel aquaz / vt vinum dopes /

vel acetū vt piscē mergas/vel sal vt carnes aspgas/
vnq̄ pecurū iportunū diceris. Enūmero tibi sedē
tiū tedia/3 maiora illoz sunt/q̄ stātes fuiūt/z q̄tiēs
aliquid mordes/ipsi tecū hiāt/z aerē solū capiūt/q̄ solis
pascūt cenaz reliquiis/3 accipe molestias alias/Sūt
in curia diuersę dapes/nā raro minus q̄tuor ferculū
cena pat̄at ista nūq̄ vt optas ex ordie dabūt/sp q̄b
ultim velles/erit prim/cū pane sat/z vrsi plen⁹ dor
so fueris/tūc cibaria meliora porrigēt/vt uq̄ stōach
at⁹ renuas/vel ad crapulā/cū tuo maxio dāno come
das/q̄ si q̄s casus meliores epulas initio mēse ocesse
rit/mox ille ex ocul⁹ auferret. Est. n. magna mīstri f
diligētia/ne diutius res p̄ciosiores eē in mēsa p̄mit
tāt. nā z i ponēdo tardiusculi/z in leuādo celerrimi
sunt/aspicie insup in papside/q̄t manus enatāt/circa
carnes q̄t cultleli festinant/q̄le piculū illic manū ap
ponere/nisi q̄s chirothecā ferreā recepit. Sic apud
Strigoniēsem archiep̄m illū/q̄ an p̄ntem scdus fuit
Florentinū q̄ndaz fecisse memorāt. Cōtigit. n. ut n
nūq̄ alienū q̄s digitū/uq̄ portiūculā manus acceper
it/atq̄ momorderit/uituli carnē/uq̄ bouis/existians:
Mēse in curiis ūdiq̄ circūdantē edētib⁹. Cibaria su
p̄ caput tuū/z būeros afferūt. sepeq̄ sup te ius to
tū effūdīt Hic te p̄mit̄is raptat/z in faciē tuam uo
mit/inter ferculū z ferculū magna fit mora/tpulq̄
lōgū expectādo osumit/cū intellectu nec spuer/nec
screar potes/nisi scurraz numero uel hri/nunq̄ cer
ta comedēdi ē hora/Si tñ in ipso mēse/initio nō affu
eris. cena m̄p̄ctaberis/aut iurgiis afficeris/acerbis.

Inter hec nec porros/nec cepe/nec aliū q̄a venenū
ab Oratio dī/comedere poteris. Nec igit̄ q̄ princi-
pes edūt/nam illa tuū ventrē dedignātur: nec q̄ ru-
stici vorāt/q̄a fetorē dñis ingerūt gustare p̄mitte-
ris. Crassis igr̄ illis/z nullo sapore editas vteris da-
pibus. In q̄bus si voluptas eēt aliq̄/cessaret tñ/q̄a cō-
tinue sunt/z īmutabiles/nam voluptates/vt Iuēal̄
affirmat/rarior vsus cōmendat. At in his reb⁹ tñ
deest/vt gaudiū aliq̄d intercedat/vt male iudicare
nō existimē/q̄ summā in eis miserīā/summāq̄ cordis
afflictōez posuerit. Sed stultū/atq̄ ipitū vulg⁹/hec
redia/nō aīaduertit/solūq̄ suspensas auro vestes/ac
sublimes respicit in equis milites. Et cū opes/argē-
tū/aurū/famuloz ceterualz ornatū exteriorē intū-
eēt:mis̄ias interiores/nēq̄q̄ cōsiderat. at Seneca sum-
ma prudentia vir. Isti inq̄t q̄s p̄ felicibus aspicitis:
si nō q̄ cernūtur/sz qua latent videritis miseri sunt:
surdidi/turpes/ad similitudinem suorū pietū extri-
secus culti/q̄ fit vt cūrialibus/q̄ p̄pter irritamenta
gule p̄cipibus fuiunt/nedū ciues priuatos/q̄ cum
iocūda coniuge/inter dulces liberos/caste ac p̄ce co-
medūt/vel ruricolos/q̄ medias inter oues castaneas
molles/z mitia poma cū lacte vorātes/nitidi flumīf
vndas exhauriūt/Sed ip̄os quoq̄/q̄ in crepidinibus
petraz/vel in pōtib⁹/vel ad ecclesiaz valuas mē-
dicant/sine cūctatione p̄ponam. Cū illis nec ex sen-
tētia succedat/q̄d appetūt/nec si successerit/meliōrs
p̄pterea/beatioresue fiāt. Sunt igr̄ oēs stulti,q̄ ob
has cās/in regiū famulatū se se recipiunt.

Eterum cū ab inicio dixerimus/ q̄sda3 esse
q̄ tanq̄ aīe cōsulturi/ regalib9 se se dedūt ob
sequiis/ extimāt. n. cōsulēdo regib9/ vtilitate3
rei pmouēdo/ pupilli z vidua3. tuēdo cās/ afflictis z
inopib9 succurrēdo/ tanto magis deo placere/ q̄nto
maiore tedio ista pagūt. Rndendū ē etiā3 his/ ne q̄
stultiores sunt aliis/ sapiētiores oīb9 videātur/ quī
neīe3 adhuc cōgnouerūt/ q̄ nō suū aliqđ tpale cōmodū
apud reges insectaret. Pingā9 tñ aliqūē fore/ que3
sola salutis aīe rō mouerit. An ita ē/ vt hoc in curia
sibi possit obtinerē/ cōsulem9 ne nos viro bono/ in ob
sego vt se regis imergat. Putabimus ne sic aīa3 lu
crē fieri/ mihi Hercule nō fit verisīpe/ in curiis prī
cipū/ vbi tot vicia regnāt/ vbi tot irritamēta/ ab ex
ercio virtutū subducūt/ vix aliquē bonū posse pse
uerare. Namq̄ vt sessor bonus/ in eā retrogrado/ v
calcitroso excuciet/ dilabetq̄ tandē/ sic vir bonus/ et
iustus/ apud reges diffluet/ vel imunitus re3 licen
tia/ ac fluxu/ z tot imūditis/ tū vicio3/ tū hoīm cir
cūuentus declinabit a via/ z in scopulos ruet/ vento
rū viribus actus/ z tēpestatū. qđ cū Plato in athe
niēsi curia p̄spexisset/ fugere potius statuit/ q̄ inter
tot vicio3 inqnamēta morari. Cognoscito igit̄ te
ipm/ q̄ seq̄ curiā statuis/ z an platone sis maior aīa
uertito/ an viriū plus tibi q̄ illi sit ad resistendū ma
le cōsuetudini. oportet in curiis obseq̄ oībus. cōmū
care qđ hēs/ fuire t̄pib9/ versare nat3/ z regē nec
nō teipm huc z illuc torq̄re/ z flectere/ cū tristibus
seuere/ cū remissis iocūde/ cū senibus grauiter. cum

Quoniam

iuuenibus comiter/cū facinorosis audacter/cum li-
bidinosis luxuriose viuere. Quod nisi feceris/nec
magnus in curia/nec diuturnus esse poteris Sed re-
plicabis mihi/fortasse illū ipm Platōē/quē fugissa
curiā sup⁹ scripsi. Posterius tñ ad Dioniſiū ſicilig *Plato*
tyrannū pueniſſe/illiū fuiſſe/Sic eſt vt ais. Sed vi-
de qd obtigerit. nanq̃ vocat⁹ ab illo/per doctrinā
ſpēm/cū tyranni vicia corripuiſſet. tyranni fraude
venūdatus eſt. Nec iſ ſolus ex ſapientibus irāz p̄-
cipis exptus ē. nam z Zenonē phīm/senem admodū *Zeno*
Phalaris tyrānus/oī cruciatus genere dilacerauit.
Anaxagoras nobilis phūs/ab Anacreonte Cyprio *Anaxagoras*
ruze rege occiſus ē/Boetius iuſſu Theoderici regis *Boetius*
interiit/Longa mora eēt ſi quos viros bonos ne-
ci principes iuſſerint/enumerare voluerim. nec mi-
hi qſpiam/vel Moysen/vel Helifeum/vel aliuū quē-
piam phōz. commemorauerit/qſi z ſibi liceat/q̃ viris
diuinis pmiſſum extitit. nec. n. cū regibus illi man-
ſerūt. ſed functi legatōe/quā deus eis mandauerat.
abierūt/Solus Ioseph/apud Pharaonem moratus ē. *Ioseph*
quē ordiatio diuina p ſalute populi illuc tranſmiſe-
rat/z venūdatio fraterna fatebor et Mauriciū/et
Martinū militaſſe/ac principibus fuiuiſſe. S; ille
q̃ primū xpianus cognitus eſt/cū tota mox legione
thebea trūcatus ē capite. hic vt vir fcūs ē/et regia
caſtra dimiſit/z in obſequium dei ſe ſeq̃ſtrauit. Scie-
bat. n. vir ſanctus/quia pupilloz/z viduaz. cāz ad
principes nō egrediūtur/quia nunq̃ apud reges cā-
paup̄ez defendit; quia venalis ē oīs iuſticia. quia

impudicus ē oīs fmo/quia nulla mīfīcordīa. nullus
religionis zelus: nulla caritas. sed inuidia z ābitio
tīmmodo dñat. Quibūs obsistere fortissimī fuerit/
et plus diuina/ q̄ hūana sapiā. Et quis eēt Martin⁹
īpe sanctissim⁹. possetq; sua virtute supare malici-
am/ amplius tñ militiā/ nec p se voluit seq/ nec aliis i-
mitandā suo exēplo demōstrare. nec saluator nr x⁹/
interrogatus qd facien⁹ eēt/ ad vitā cōseqndam. Va-
de dixit/ z regibus fuit/ sed vade inqt/ z vēde oīa q̄
hēs/ z seqre me/ nō principē/ non regē/ sed me/ nō curi-
am/ sed me inquā seqre. Videas igit/ tibi vir bōe/ qui
propter aīam/ seqris curiā: ne ppter curiā/ illā p̄das.
q̄a multi sunt ibi laq̄i/ multa offendicula/ multę insi-
dię demonū. Dux ē ambitōez frenare/ auaritiā spe-
scere/ Inuidiā domare/ Iram cohibere/ luxuriā coar-
tare. Dū sp̄ inter ista verferis/ Si q̄s tñ adeo sibi cre-
ditū talentū nouit vincere/ vt ista possit/ z tanq̄ sol
īmaculat⁹ in luto versari/ si pōt picē tāgere/ z ab ea
nō īgnari/ Si pōt ignē īngredi z nō vri. nō illū curi-
am seq̄phibeo/ nam meritū tanto grādius assequitur/
q̄nto piculoser militauit. Sed p̄suas⁹ ē mihi/ nemi-
nem esse/ q̄ curiē fuiēdo nō potius vincat/ a viciis/ q̄
vicia vincet. Dociles imitādis/ vt Iuuēalis verba r̄-
censeā/ turpibus ac prauis oēs sumus/ in Genesi q̄q̄
diuinū oraculū ē/ in hūc modū. Sensus. n. et cogita-
tio hūani cordis/ in malū prona sunt/ ab adolescētia:
nō suaserim igit/ vlli in curiis īmorandū/ nā z aīa/ vt
dixi/ discrimini magno supponit/ z vita sepe añ tps
amittit/ qm̄ vlt principū desiderio fauebis/ ac vltro

27

suis viciis arridebis/z aiam pdidisti/vel increpabis
 malos mores: accusabisq; scelera/z in re iram princi-
 pis expetieris. Cyrus p^{sa} rex/Arpalo familiari
 suo/admodū añ caro/ob dephēsum/in se viciū/ filios
 epulādos in cuiuio dedit. Cambises ei^{us} ex caris-
 simis/q; se^o ebrietate corripuerat/filiū sagitta trā-
 fixit. Nec tu mihi Aristotē obicias summū phī.
 Alexātri magni castra sequētē: nescis enī/q; volupta-
 te hoc egerit/z an sibi libertas fuerit aliter facien-
 di. At secuti sunt Alexandrū cōplures alii. calisthe-
 nes phūs/Critus fr Callactaneus/Lysimachus mi-
 les z phūs insignis/Calistenes/dū adorari more p^{si}-
 co Alexandrū phibet/trūcatis manib9/z pedib9 ef-
 fossis oculis/z auribus āputatis/miserā vitā in car-
 cere ducere cogebat. Cui cū Lysimachus in reme-
 diū erumna^z venenū obtulisset/Leoni obiectus ē.
 Crito cū Alexandrū Philippi prīs laudibus detra-
 hentē redarguisset/ab eodem/vt supra retuli/in cui-
 uio ē occisus. Sūt igit^r stulti meo iudicio/et vt arbi-
 tror tuo/Iobānes amatissime/z q; ppter superiores cās/
 et q; ppter aie luc^z/suicia principis āplectūtur;q;
 niā vel qđ querūt nō inueniūt/vel p viam spinosā/
 z ācipitē pgūt/cū ad finē quē cupiūt tutissimis pos-
 sint/z getissimis itineribus pficisci: Esset g^o iā satis
 fcm/his q; ab iitio pposuim9: possem9 iā ep^laz clau-
 dere/Sed sunt adhuc alię q; plures molestę curialiū:
 de qbus nō erit ab re/q; breuiter mēisse. Plurima ī-
 ter dormiendū sunt tedia/Sepe in asserib9 dormi-
 endū est/in paleis/in lapidibus/nudoq; solo/in vēto/

Cyrus
 Arpalus
 Cambyses

in pluuiā/in frigoribus/Si plumas fueris affecutus/
ad pediculos/pulices/calices/z alias infētas/vel mor-
dētes/vel deterrime fetentes bestiolas/te prepara-
nūq̃ solus dormies. nisi cū sociū cuperes: linteami-
na immunda/fetida/lacerata/et quibus nuperrime
pestilentia sunt mortui/tibi dabuntur. Comes adiū-
get scabiosus/q se tota nocte fricabit/alius tussita-
bit/alius fetido flatu te perurgebit. Interdū est le-
prosus tibi coniacebit: Alius frigidus est/et vesti-
menta ad se rapit: Alius febre calidus/z lodicez cū
oī tegmēto sup̃ te iacit. Semp̃ vel ille tibi molestus
erit: vel tu illi videberis tediosus. dormit̃ frēq̃nter
in cōi. vbi vel. x. sunt/vel. xx. vbi vn⁹ stertit/alter
pedit. alius calces iactitat. nūq̃ añ mediū noctis ē
silentiū. Veniūt ebrīi dormitū/ fabulātur/ garriūt:
raptant/rixant̃/pugnāt/et se inuicem cedūt. Surgūt
in gētes/sepe apud stabula sunt cubicula tua/et e-
quos fremitates/vel se mordētes audis. nūq̃ scies v-
bi iacere debeas/nisi dñi dormitū iuerint: Sūt in di-
uersorū multi adueng/multi ignoti/z vita curialiū
plerūq̃ in hospiciis publicis fitur/Vbi otinuo fur̃s
timēdi/vel formidādi siccarīi sunt. neq̃ res tuas vn-
q̃ tam diligēter custodies/quin aliqd detractū repi-
as. nā et ipsi fures in thalamo tuo dormiēt/et te sof-
pito assurgēt. resq̃ tuas sub te q̃q̃ iacētes eripient.
Adsunt meretrices/ancille/lenones/ioculatores/lu-
sores/pasiti/q iurgia otinuo pludūt. tantusq̃ clamor
exorīt̃/ut ne dū dormire. sed nec q̃ppe te ē loq̃ntez
sociū intelligere q̃as. Adde loq̃citātē eorū q nocte

Longa est nunq̄ quiescunt. Absentem cantat/ami-
cam: vt Flaccus ait/multa plusus/vappa/nauta atq̄
viator. Nulla dormiēti ges dat̄: q̄ si vnq̄ rumores/z
alia mala somnus viceret/ac oculos claudere ceper-
is: euestigio reuocaberis/z aliq̄ casu surgere opelle-
ris. credo te ista millies exptum. Ideoq̄ sum breui-
or. Sed alia accipe/que inter hospitandū sunt tedia:
Marescallus orandus est/ac p̄tio oducendus Rogā-
diq̄ serui eius/z alliciēdi muneribus/vt hospitū ti-
bi tollerabile p̄beant. qđ si p̄miserint/non tñ imple-
būt: teq̄ vel in remotissimis locis/vp̄ in fetidissimis
ganeis collocabūt. Interdū z honestū locū/quē de-
dit/vt deferas/z alteri cedas/minis/ac vi coget. Sed
esset tollerabile fortasse/Marescallo caput inflec-
tere/c9 est offm nō inhonestū/At sordidos hoies se-
quī/atq̄ his supplicare/z offerre pecuniaz: grauiissi-
mū est. Nec tñ hoc potes effugere/naz et coquis/et
p̄istoribus/z frumētariis/z bladi/viniq̄ distributo-
ribus humiliare/vt te humilies o3/z ip̄o 7 beniuo-
lentiā emere. Quid hostiarium referam. heu q̄/
tiens ille vlnas in pectus detrudet tuū. quotiēs te
pugno/vel calce repellet: quotiēs vbi te viderit ve-
nientē/portam que patebat/statim recludet. Quo-
tiens te excluso/quis aux7 dederis/vel mimum/vel
scurram/vel emulum tuū intromittet. quotiēs tibi
vel dormire principem/vel in osilio esse/vel egrota-
re menti7. Quid de motu castro 7 dicam. quis tor-
menta/que nunc incidūt possit enumerare. Quanta
eq̄ 7 est cura/q̄nta armoz: quot vrgent angustie.

Transeunda sunt alta flumina/pontes ancipites/as-
cenden di. Egatandū in tenebris/in pluuiā/in vento :
in niuibus/in luto/in glacie/in fluminibus/in spinis/
in nemoribus/in saxis/in precipitiis/in abruptis colli-
um/inter latrones/inter hostes. nūq̃ certus ē prin-
cipis recessus. fama nōnunq̃ vagat̃ in crastinū eē ca-
stra remouēda. Cūq̃ accinct⁹ es/vie: mutat̃ opio/q̃
si forte ipatus fueris/repēte fiet recessus. ibitq̃ cū
paucis. z seq̃ pene festinant̃ oēs iubebit/ideq̃ tūc po-
tissime/cū vel egrotabis/vel medicinā sumpseris/vl
sanguinem diminueris. Aut eq̃ aut famuli tui mī⁹
dispositi fuerit. Si q̃s z standi/vel recedendi certitu-
dinem h̃re voluerit/ex cauponibus/vel meretrici-
bus melius instruet̃ q̃ ex aliis/nūq̃ quo sit eundum :
scies/nisi postq̃ pueneris. Credit̃ summa luce rex a-
bitur⁹/tūc q̃ oēs in eqs expectāt/z ad meridiē vsq̃/
tam muli q̃ eq̃/z currus onerati manēt: sepeq̃ onera/
tanq̃ decepti deponūt. cū vero iter arreptū ē in his
locis potissime mansio fit. vbi nec vina sunt/nec ci-
baria/nec in q̃bus recipi q̃as diuersoria. vbi vero vi-
berti oīa suppetūt. nūq̃ p⁹ biduū castra manebunt:
Est. n. regibus tediū/q̃tiēs multitudinē letā audiūt:
Cōtra vero ex agustis/afflictōeq̃ plebis/solatia su-
scipiūt. Ideo nōnunq̃ mille passus pfici scūt. Interdū
gñq̃ gita millia passus obābulabūt. Gaudebūtq̃ cuz
te/vel familiarē pdidisse/vel equū accipiet/vel cum
te precipitatū in flumina/vel frigore obriguisse/vel
elitu defecisse cognouerit. Cū ipsi z oīa frigū/et
cōtra calorē armati exierint. In castrorū prēterea

processu / quot p̄ssure sunt / quot calces / quot trusio-
nes / quot casus / quot irrisiōes / quot blasphemie / nūc
tuus equus aliū cedit . 2 in te culpa refer̄ nūc tuus
lēdiq̄ / z afficeris dāno . litigāt inuicē famuli / z in bel-
lū descēdūt dñi / interdū suare ordinē oz / nus q̄ cede-
re loco / licet festinandū ē / cū alii festināt / tardādūq̄
cū alii tardāt . nec ppe te erit / quē velis amicū / nec
ad eū / vbi sit poteris ire . Si quo casu cecideris / nēo
te colliget . sed vniuerso exercitu calcaberis / z tam
tu q̄ equus in puluerem redigeris . nūc in locis pa-
lustribus / z in luto castra ponūtur . nūc in arena lo-
coq̄ stereli / ex quo nec lignatū / nec aq̄rum / absq̄ ma-
gno discrimie p̄gredi q̄as / tūc aut estas erit / z calori-
bus exureris / cicadis obtūderis / culicibus mordebe-
ris . p̄pentibus intoxicaberis / fetoribus ac ex hala-
tiōibus pessimis cruciaberis . Aut ē hiems / z tecto
atq̄ vestib⁹ nudus p̄ibis . q̄ si tu forsan euaseris / fa-
muli tñ / z eq̄ sup̄esse n̄ poterūt . Adde cum ppe sunt
hostes / maiores molestias . nūc vitādos lapides / nūc
sagittas timēdas / nūc fures formidādos . nunc latro-
nes . nunc insultus ē faciendus in hostes . nūc cauē-
dum ē ne hostes ipsi officiāt insultātes . In armis e-
dendū est . in armis dormiendū . sp̄ in vallo castroz /
in portis excubie sunt hñde . nūq̄ hora geta ē / nūq̄
in pace manere l̄ . nūq̄ tube / nūq̄ cornua tacēt / nū-
q̄ insidie cessant . Quotiēs itur ad muros / vel cū du-
o occurrūt exercitus . q̄nta trepidatio ē . q̄t clamores .
nūc erigūtur machine . nūc ferūt tribuli / occurrunt
Iacula / fodūtur missilibus scuta . Corruscant enses .

sub illo equus occidit: hic cōfossus telo/ruinā minat.
Illi caput auferit: huic manus āputat. qdam calcant
inter eqs/qdaz in foueis iacēt exāgues/mille facies
mortis/vbiq; vident. n̄ hic misericordia ē/nō benigni-
tas/n̄ hūanitas. S; ille vir bonus/illes miles egregius/
ille fortissimus credit impator/q; plures sua māu ne-
cauit. q; cruentū gladiū ex pluriū viroz iugū e-
duxit. Sūt eqstres pugne/sunt pedestres/sunt naua-
les/sunt murales/vbiq; res sunt horrēde/z facies in-
ferni similis. nihil ibi lucrari/absq; iniūria pxi po-
tes/nec tua sunt: q; bellis qruū nūstis/vt fē sunt oīa
bella/q; inter domesticos fidei cōmittūt. Perdeſ autē
illic/nedū res/s; vitam z aīam potes. nec tute vitā
posse bellū cōfidas/in quo tuus rex interfuerit. nēo
se mare vitaturz. speret/cū rex nauigauerit: aut co-
mitādus rex ē/aut amittēdus/inter tot/tantaq; dif-
ficultates/aut iuuenis es/z sufferre insolitas res nō
potes/aū antiquus/z dāfficiētib9 virib9/nec inediaz/
nec sitim/nec laborē sustinere vales. Preterea mor-
bos/q; dū sic agimus nos aggrediūtur/qbus coacti:
vel in via deserimur/vel inter ignotos plerūq; diē
claudūt/q; domi manētes/p multos ānos viueſ potu-
issent. S; redeamus iam in vrbes. simus in āplo. spa-
ciosq; loco/q; gescat curia/deerūt ne ppter ea crucia-
tus/an n̄ fiēt indies noua edicta/z cōstōes noue/qbus
vt te coaptēs singulis dieb9/de nouo incipies viuo-
re. Siue rex sedeat/siue stet. tibi tamen semper erit
standum. nec vllam tuis tibiis poteris dare quie-
tem. Sed nonnunq; sedens temerarius iudicaberis.

Quid vero in stipendiis exigendis / quanta morositas /
quantaq; diminutio est / nunquam in tempore datur / nunquam integrum / nunc
ad istum / nunc ad illud remitteris / diuersisq; mediatis e-
luderis: multa sunt propter quam magnifico Gaspi cancella-
rio teneor / Sed in hoc quod / sue magnificentie sum obno-
xius: quia me non patitur solario meo frustrari / sicut alios
video: quod suum genium fraudantes / nunquam stipendium recipiunt: ni-
si distributorum donauerint / nec ullus est / qui tam clara con-
suetudinis sue capitula faciat: ut ad voluntatem officialium / non
recipiant interpretationes / qui sunt omnes auri corrosores: sed
iam de necessariis aliquid dicam / qui et ipsi curialium tor-
menta exaugent / nunc hoc / nunc illud impetrari sibi poten-
tes sunt: qui ex gratia principis promouere propinquis possent:
Sed tales sunt / et sanguinei / ut vel eis benefacere non au-
deat. vel si audeat / infamiam populi / et indignationem super
se dei sustineat. quod quod amore in se principis nemo verum
assequitur. namque ut Socrates in eo quod de regno scripsit /
libro testatur: Principes neminem / nisi in consulto quodam impe-
tu diligunt: quod si quem amant / non ut amicum diligunt. Inter-
pres. non amicitia testatur. Sed eo modo amant / qui et canes / et equos
diligunt: fructum ut eximium suscipiant. quod dixi / erravi cer-
te merito plene equum / aut canis / qui homo diligunt. mortuo quippe
viro / mox vir alius ad eum / qui locum defuncti magnis precibus
sibi dimitti postulat. ac canis / pro equo mortui vice non sup-
plebit alius / nisi vixit / pro portione / vixit gratia / parum adhuc dixi:
cum nedum non dolenda / sed optanda mors tua principi sit: qui di-
uitius fuisti. aut. non. pro laudis obsequiis non te remunerauerit:
et soluit obligum morte tua / dulceque suo ex ore sonabit.
Ach si mortuus non fuisset homo ille / magnis eum

muneribus donassem. Aut largitus ē tibi plurima:
q̄ te mortuo recuperare se sperat. vix. n. hodie diues
aliquis mori. cui principes nō succedāt. Sed audi iaz
q̄t iminent tibi molestie/ ppter psonam p̄cipis. ra-
ro ne dū inter principes sed inter priuatos q̄q̄ vir
bonus reperitur. Cicero in diuinatōm libris. Si q̄ ra-
rissime fiūt mōstra putāda sunt ingt/ magis mōstraz
erit vir bonus/ q̄ partus mule/ Astipulat̄ huic sentē-
tie Iuuenalis/ q̄ licet prius dixisset/ Rari q̄ppe bōi
vix numero sunt totidem/ quot thebaaz portē/ vel
diuitis hostia nili. Postea tñ/ quasi septē repiri non
possent/ amplius se restrinxit/ dicens. Egregiū/ st̄m
q̄ virum/ si cerno/ bimembri vt monstrum puero/ z
miranti sub aratro/ piscibus inuentis/ z fetez compa-
ro mule. Nec diuina scriptura remissior est. Si qui-
dem apud Paulū pphetez verba relata sunt: Est autē
deus verax/ omnis homo mendax. Et itez scriptuz
est/ quia non iustus quis q̄ non ē intelligens/ non est
regrens deum. Ac rursus/ non est qui faciat bonuz:
non est vsq̄ ad vnū. Vides vt oratores/ ac poete/ cū
sacra scriptura cōcordāt. vides ne vt rari boni/ mali
vero infiniti sunt. Si ergo rex tu9 malus fuerit do-
lebis eius infamiā eiusq̄ viciis cruciaberis. Si aua-
rus ē angeris/ q̄a nec te p̄miat/ nec alios b̄nmeritos:
Et q̄a p̄ima negligit/ ne sūptū faciat si liberalior ē
times/ ne pfusiōe n̄ia oblimet erariū. Si crudel̄ ver-
eris ne in te/ tuosq̄ sequiat. Si pius/ egre fers. quia
non vl̄ciscitur iniurias. Si audax/ pericula reformi-
das. Si vecors/ hostibus iuides/ q̄ sibi semp insultāt.

mir bonus
et

Si loquax/multiloquū esse nō absq̃ peccato agnosces.
Si tacitus/dicis quia nec amicos/nec seruitores ver-
bis scit retinere. Si vinolentus/accusas ebrietatem:
Si vino nō vti/qa parū sit letus grauaris. Si luxu-
rie cultor/est: doles quia plurimis iniuriat̃ si femi-
nas fugit/dicis nō esse virū. Si paucos ad se admit-
tit/displacet tibi inter illos nō esse si cōis ē oīb9/ira-
sceris/q̃ tam reliqs/q̃ tibi sit familiaris. si enim ex
pte bonus ē/qđ monitū fuerit/cū tu sis malus do-
les: quia tuis viciis nō alludit. Aut si tu quoq̃ sis bo-
nus/quē admodū ē difficile/dolebis principi bono n̄
arridere fortunā: semp̃q̃ anxius eris suo statui. e-
grotabis cum eo. qm̄ nō tam filio suo pater afficiū:
q̃ bono principi bonus seruus. Cui etsi fortuna fa-
uerit/nūc mutationē. nūc insidias times/nec dormi-
es vnq̃. nec vigilabis in pace. Est insup̃ magna vir-
oꝝ recreatio/mētis secessus. cū se aliqs retrahit in
solitariū locum. ac vel meditatur/vel legit/vel scri-
bit. totūq̃ se musis prebet. Et nunc Platonem/nunc
Aristotēdem. nunc Tullium. nunc Virgilium. nūc
alios doctores/iam dudum mortuos/sed fama viuē-
tes/et scriptis alloquitur. Sed hac voluptate priua-
ri sunt Curiales/qui semper in ocio sunt. in clamori-
bus/in tumultibus. si tibi nō nūq̃ particulam mensę
delegeris. in qua vel legas aliquid/vel scribis. mox
aliqs instabit/q̃ te vexet/z si alii cessauerint/non ab-
erit dispensator. qui prope te cōputū faciat. graq̃
moueatur: nusq̃ tibi angulus patebit/quietus: in quo
possis cū scipione dicere/nūq̃ minus solus/q̃ cū solus/

oportet te priscis illis sanctisque viris carere. atque in-
ter homines vivere quos rectius bestias/omni virtute ca-
rentes appellaueris. Sunt qui dicunt filios suos id-
circo principibus tradere: ut mores ediscant: fiatque
virtute persistentes. Melius diceret/ ad intelligendam
malitiam/ turpitudinemque discenda/ se filios transmissis-
se. Sunt. n. in curiis vitiosissimi iuuenes/ immones in-
honesti. ille luxuriam commedat: ille voracitatem: ne-
mo de virtute se iactat: sed aut virginem violasse: aut
stuprasset nuptam/ aut emulum occidisse/ aut rapina sese
aliquid nactus gloriabitur: quod scelera sic adolescentel imitantur:
atque imbibunt/ ut nunquam postea dimittant. nec te pu-
tes adolescentem pudicum/ sobrium/ verecundum/ et bene mor-
atum/ apud principes inuenire: omnes huiusmodi sunt: quales
magistri: verum est. n. quod Terrentius ait/ ad peiorem ple-
rumque partem animam applicari: Si quis ad eam rem magistrum
fortitus sit/ improbum/ sic natura iubet. velocius et citi-
us eos corrumpunt exempla mala/ cum animam magnis aucto-
ribus subeunt. Refero maxime deo grates: quod mihi iam
viro sequendi principes animam tradidit: cum iam a peniti-
bus virtutes aliquis sic acceperam/ ut amplius amittere
non possem: quod si aliud non est hoc saltem habeo/ quia non
nullas didici litteras/ quare enim omnino ignarus: si pueritia
meam curia suscepisset. Est enim in Curia princi-
pum vitiosum litteras nosse. Et probri loco duci-
tur disertus. Est itaque magna litteratorum mole-
stia: cum se contempni per omnia viderint. et res
maximas ab istis dirigi. ne dicam ego negligi. qui
vix inter manus et pedes/ quot habent digitos norunt.

in curiam doctos/ac latine loquentes venisse vidēs:
quos ipsi nequunt intelligere: quid p̄terea de consci-
entia tua dicam/ q̄ sp̄ inq̄ta est/semper q̄ te mordet:
cū tu te scias multis vitioꝝ illecebris inq̄natū. nul-
lū grauius Sulpitiū/ vt Seneca scribit/ quā p̄sciaꝝ. hīc
Iuuēalis/ cū tñ hos tu euasisse putas/ q̄s diri conscia
facti/ mens h̄z attonitos/ z surdo verberare cedit. Oc-
cultū q̄tiens aio tortore flagellū/ penaq̄ tam uehe-
mens/ ac multo seuior illis/ quos z cedicus grauis in-
uenit/ z Rhadamantus nocte/ dieq̄ suum gestare in
pectore testem. Sed audi obsecro Ciceronem p̄ sex-
to roscio. Cui⁹ hęc/ si mēi/ verba sunt/ sua quēq̄ frau-
et suus terror maxīe vexat/ suū quēq̄ scelus agitat:
amentiaq̄ afficit male/ cogitatōesq̄ p̄sciēq̄ ai terrēt:
eē sunt impiis assidue domesticęq̄ furie/ q̄ diesq̄ no-
ctesq̄ penas pentū a cōceleratissimis filiis repetāt.
Quaq̄ te vertis/ oblocutōes de rege/ de p̄siliariis q̄
te ip̄o fiunt/ cū vel nimis subditi grauant/ v̄l hostes
instant/ dum curia in choreis est. aut in venationi-
bus occupata. Nullum inter res mundanas maius
munus est/ hominibus a deo concessum: vt Cicero
dicit/ q̄ amicitia. At hoc bono tam suauī/ tam utili/
tam necessario priuati sūt curiales. nanq̄ viciosis/
simi ferē sint omnes/ non amicitia inter eos esse/ sed
factio quedam/ et conspiratio potest. Inueniuntur
nonnulli industrii laboriosi Curiales. At in his ad-
umbrata/ non expressa sunt signa virtutum. Vi-
dentur quidam liberales/ sed rapinam sequuntur.
Si sunt casti/ambitiosos inuenies eos/ atq̄ superbos.

Amiana

Cuy

Si humiles/ebrii sunt/et nebulones:in nullo virtus
est aliq̄/quā mille vitia nō omittent. Arduum est in
hac hoīm colluue/viūz amicitia dignū repir:q̄ si q̄
inuentus fuerit bonus/vel regi n̄ placebit:vel mag-
natibus/nec eius vti beniuolētia poteris:q̄a nō l̄ in
curiis h̄re omeritiū/inter illos/q̄ nō sunt accepti.vi
debisq̄ nōnunq̄ illos/quos diligis/z q̄ tibi sanguine
sunt iūcti/ad suppliciū rapi/z quī difficile sit tace-
re/cū doleas/nec cōq̄ri poteris:necq̄ h̄scere. Sēpēq̄
cū illo ouersari cogeris/q̄ tibi/vel p̄rem/v̄l m̄rez oc-
ciderit. Si eius oditōis fueris/vt famulatū possis te-
nere. Inuenies seruitores tuos ebrios/gulosos/rixo-
sos/insolētes/imemores/negligētes/inertes/adulter-
os homicidas. Si rursus tu alteri famuleris/dñm a-
uaz/q̄relosum/inuidū/temulentū/loq̄cem reperies.
Discurre p̄ oēs curiē status/q̄ otenti cōsiliarii sunt.
suis consiliis/nō acq̄scere principes. Quid aiūt cā-
cellarii/cū eoz l̄re ad honorē rgis/z vtilitatē scrip-
tē transire n̄ p̄nt/nisi correpte/z ex bono in malum
mutatē. Quid m̄gri curiē/z marescalli/dū obediē-
tiam nō inueniūt. q̄d magistri camere/dū eoz opu-
ta corripit. q̄d capellani dū in celebratōe diuioz
offōz suspēdūt. q̄d medici/dū negligisana/z nociua
r̄cipi cernūt. q̄d milites/q̄d cubicularii/q̄d tubicīes
dū stipendia sibi negant. q̄d coq̄/q̄ nil pare sine rep̄-
hensione p̄nt. nullus ē cui nō sint infinite molestie:
atq̄ vt breuiter dicam/per multas tribulatiōes in-
trant iusti in gloriā dei. Curiales vero/cum mul-
tis cruciatibus/acquirere sibi gehennam student.

inuitus
Nihil de clericis/z religiosis dixerim: qui cum Ioseph palliū/cum Matheo theoloniū/cū Iohanne sindonem/z cum samaritana cupiditatis hydriam iussi sunt relinqre Taceo z illos/q necessario/z inuiti sequuntur curiam: nam vt Cicero pro sexto Roscio dicit: quod ego inuitus/z necessario facio/nec diu/nec diligēter facere possum. Credo iāz me pmissioni meę satisfecisse: quia stultos eē pbaturz dixi: oēs q aliaz vitam hñtes/in qua possint se honeste traducere/curiarum molestias sequerentur.

CONCLUSIO.

Quod cum ita sit/relinquamus hoc pelagus ingētū: nosq in aliam vitam redigamus. Namq si pacem cupimus: si ocium diligimus/si nobis viuere volumus: Si salutem anime querimus/fugienda sunt nobis atria regum/et aulici tumultus/in quibus nec quies/nec bonarum artium exercitatio/nec virtutis amor aliquis regnat. Sed auaritia tantuz libido/crudelitas/crapula/inuidia/et ambitio dominatur. quibus viciis/qui sit deditus/nullo se poterit argumento tueri. quā apud viros doctos/z malus esse conuincat et stultus. Vale vir nisi ex curialibus vnus esses: meo iudicio prudēs. Pridie k̄s Febru. anno Salutis. MCCCCXLV. ex Priich.

Libellus Eneę Siluii De curialium miseriis Finit. Anno Salutis. MCCCCCLXXV.

hic liber est meę Iulianę quingentę pręsentis: vniuersi iuris
minimę doctus. Anno salutis MCCCCLXXV.
Romę. Empus. Hono Calendas Quiniles.

Handwritten text in a historical script, likely Italian, covering the upper half of the page. The text is arranged in several lines and appears to be a formal document or letter.

Handwritten text located below the circular library stamp, possibly a signature or a date.

Handwritten text at the bottom of the page, which appears to be a concluding note or a signature.

